

Háifában a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 107.000 lakos van, köztük 60.000 zsidó. A zsidók tehát 57 százalékát teszik ki az összlakosság-
nak. — Háifában lerakták egy új épület alapjait, amelyben a Jewish Agency bevándorlási hivatala lesz, amely eddig a Bet Galimban volt. — Amint a „Haboker” megfigyelte, helyről értesül, 1938 április 1-től kezdve a rendőrség magasabb büntetéssel fog dolgozni, mint eddig. — Petach Tikvah és Tel-Aviv közötti úton egy autó elütött három katonát, akik közül az egyik súlyosan megsebesült és a Beilinson klinikára vitték. — Murphy rendőrtisztet Tantara mellett holtan találtak. Mellette revolver fektült, melyből arra következtettek, hogy a lovas rendőr-tiszt öngyilkosságot követett el. — A jeruzsálemi kerületi komisár az „Al Difaa” értesülése szerint 1938 január 1-én nyugalmba vonul. Geoffrey Mc Laven 55 éves és 1920 óta él Palesztinában. A binúzi rendőrség vezetője Albert John Kingsley Heath lemondott állásától. Kingsley Heath tizenhét évig volt a palesztinai rendőrség szolgálatában. — A „Dawat” értesülése szerint az idv hadserege az arab-zsidó együttműködés érdekében egy kolóniát akar létesíteni „nemárja” keresztények részére, akik a különböző európai országokból mennek Palesztinába. — A zsidó tengerészeti liga olyan tervet dolgozik, amely lehetővé teszi, hogy két tengerészeti iskolát létesítsenek. Az egyik iskolát a haifai technikum mellett, a másikat a Max Pein szakiskola mellett állítják fel. — Magasrangú zsidó államhivatalnokok körében mozgalom indult meg annak érdekében, hogy egy Avionam ligetet létesítsenek a meggyilkolt Yelin tiszteletere. — A héber világszervezet elhatározta, hogy 1938 tavaszán egy világtour-resszant hivatkoz, amelyen kiállítás is rendeznek és a héber nevelésügyet is statisztikai táblával fogják ismertetni. — Jakob Steinberg héber költő most innepelve 50. születésnapját. — Perieux Raffai francia konzul vezetésével a tel-avivi San Remo szállodában megalapították az „Union Française” szervezetet, amelyben a Palesztinában élő francia polgárok fogják ápolni az összetartást.

London. — A Jewish Agency zürichi councilján elhatározták, hogy a politikai bizottságot összehívják Londonba. A tanács tagjai aktuális politikai kérdésekről tárgyal Palesztina problémáit illetően. — A reichenbergi születésű Dr. Artur Beer meghívta a londoni egyetemre, hogy vezesse a London Mill Hill új csillagvizsgálót. Dr Beer korábban a Breslaui csillagvizsgáló vezetője volt. 1935 óta emigrációban van. Azóta a Solar Physics Observatory-n Cambridgeban él.

Bucuresti. — November 1-ével megindult az Ugri állás-közvetítő hivatala, amelynek az lesz a hivatása, hogy mindazon zsidó tisztviselők, akik bármely oknál fogva elhagyják állásaikat, (halálozás, nyugdíjazás, stb.) kizárólag román nemzetiségűekkel helyettesíthessék.

Varsó. — A lapok a lengyel repülőforgalomról megállapították, hogy a leghosszabb európai vonal a 4329 kilométeres rendszeres járat, amely Helsinkiből indul el Ravel, Riga, Vilna, Varsó, Lemberg, Czernowitz, Bucuresti, Sofia, Saloniki, Athen érintésével Rhodos szigetéig, Lyddáig megy, Palesztina légi kikötőjéig. — A lengyel sejm legújabb szessziójában Prystor asszony javaslatot fog tenni, hogy teljesen tiltásuk el a vágatást. Tudvalevőleg ő volt az, aki először ajánlotta és harcolt a vágatási tilalom behozatala érdekében.

Lemberg. — A kóser hus elárúsítása körüli mi-zériák folytán a vágatási kontingenst folyton csökkentik, ezért elhatározta a lengyel mezőgazdasági minisztérium, hogy a kóser hus elárúsítás a hitközségek monopóliumába juttatja. A hitközségek maguk fognak mérészámokat felállítani, így például Varsóban, ahol háromszáz ezer zsidó él, többszáz mérészámot fognak felállítani.

New-York. — A new-yorki kereskedelmi kamara legutóbbi ülését Felix M. Warburg emlékének szentelte. Kegeletes bevezetés után részletesen ismertették az elhunyt közigazdasági értékeit és a köz érdekében tett szolgálatait. — 81 éves korában elhunyt New-Yorkban Vladimir Jochson etnológus.

Washington. — A sanghaji zsidók érdekében amerikai segélyakcióit indították be. A segélykomité élén Josef Holzer áll, aki a los-angelesi Harry Holzer magasrangú bírónak testvére.

Boston. — Clemens A. Norman városi tanácsos a városi tanács egyik ülésén át ajánlotta, hogy a Blue Hill Avenue-t, amely a város leghosszabb utcája, Louis D. Brandeis főbíróról nevezzék el. Az úton három városrészen át vezet, amelyekben 75 ezer zsidó lakik. — Brandeis 1916 óta áll az Unio legfelsőbb bíróságának eln és lelkescionista.

— 8000 CERTIFIKÁT ADOTT A PALESZTINAI KORMÁNY A FOLYÓ FELÉVRE. A palesztinai kormány november 10-én rendeletet tett közzé, amelynek alapján 8000 certifikátot szavazott meg a Jewish Agencynek az 1937 augusztustól 1938 március 31-ig terjedő időszakra. Ezzel életbelépett a királyi bizottság jelentéséhez csatolt kormány-nyilatkozat bevándorlási politikája. A certifikátok elosztása megkezdődött.

— FAUZI KAUKADYI UJRA FELTONTI DELPALESZTINÁBAN. (Jeruzsálem.) Az országban tartja magát erősen a hír, mely szerint az ismert felkelővezér és terrorista — Fauzi bey el Kaukadyi újra Palesztinában tartózkodik és Hebron, meg Beer Seba környékén garázdálkodik. Ő a felelős a Dahara-i rendőrállomás ellen elkövetett merényletért és általában az újra fellángolt terrorakciókért, amelyek ma újra nyugtalanítják az országot.

— FELFEDEZTEK AZ ARAB TERRORISTÁK FEGYVERRAKTÁRÁT. A hatóságok folytatják akciójukat a terror elfojtására. Letartóztatták és Akkóba szállították a jeruzsálemi városháza két arab tisztviselőjét. Letartóztatták egy zsidót is, akit állítólag kémkedésben vádolnak és aki éppen át akart szökni a határon beduin lőtőzben. Számos sifirozott olkmányt találtak nála. Bethlehem közelében fegyverraktárt találtak. Hír szerint a terroristák legfontosabb s központi fegyverraktáráról van szó.

— Nagy tüzvész volt Tel-Avivban. Tel-Avivban az elmúlt héten nagy tűz volt. Egy autógarázs és két gyár lett a lángok martaléka. A tűz eloltására mobilizálták az összes tel-avivi tűzoltókat és még a jaffai arab tűzoltóság is megjelent és hozzájárult a tűz lokalizálásához. A kár hozzávetőlegesen 10.000 fontot tesz ki. A tel-avivi és jaffai tűzoltóság között néhány héttel ezelőtt megállapodás jött létre, hogy baj esetén egymás segítségére sielnek. Ez volt az első eset, amikor a megállapodás értelmében az arab tűzoltóság segítségére jött a tel-avivi zsidóság.

— Érdekes leletek Irakban, amelyeket egy francia expedíció ásott ki. Irakban hosszabb idő óta folynak nagyszabású ásatások, különösen a Porat-tó mentén. Az ásatások folyamán Faro francia archeológus, aki az expedíció vezetője, többszáz táblát talált, amely babyloniai nvelven íródott és Abraham idejéből származnak. A Tel-Alhariri melletti leletek is rendkívül érdekesek, mert sok héber szót találtak az irások között, amelyek felvilágosítják a késői utókor arról az időről, amikor a szemita törzsek vándoroltak. A történelem egy-egy homályos korszakára adnak felvilágosítást ezek a köre vésett táblák. A Lechis melletti angol kutatóknál — amelyeket Starkey angol tudós vezet — érdekesebbek ezek az irakiak, amelyek általában nagy feltűnést keltenek, különösen Jeruzsálemben, ahol különösen figyelemmel kísérik az ásatások eredményeit.

— Prágában rabbiszeminárium létesül. (Prága.) A minisztertanács megengedte, hogy a csehszlovákiai zsidóság rabbiszemináriumot létesítsen Prágában, ahol kiképezik az ország új rabbigenerációját.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orth. **restauran**
kóser
Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

TIPOGRAFIA SO... ORADEA.

KITUNO EMLÉKEZTEHETSÉG
A templomban nagyünnepkor odaszól az egyik hittársas a másiktól:
— Hallod, milyen hibát mondtál az előimádkozó?
— Ez csak azt bizonyítja, hogy kitűnő az emlékezőtehetsége. Tapaly szintén ugyanezt a hibát követte el — és nem felejtette el.

KISFIU A BORBELYNAL
— No, kis Majsi, hogy nyírtam le a hajad? — kérdi a borbély.
— Ugy, mint apukának. A fejem bubján legyen egy nagy kopasz folt.

VALAKI MEGLOPTA.
— Jaj Istenem, valaki meglopott, kicette a pénz a tárcámából.
— Bizonyára a feleséged volt — mondja a barátja.
— Az nem lehet, mert akkor nem maradt volna benne ez az egy darab huszlejes sem...

KELLEMESE TALALKOZÁS
— Hogy nézel ki? Arcod fel van dagadva, össze van karmolva, ha akarod, szívesen hazakísérlek.
— A viláért sem! Hiszen éppen hazuról jőök.

JÓ HELYE MENT
Anyós a nejehez: Hát mit is mondott a lányom, hogy úgy meg van sérve?
Vő: Azt kiáltotta, hogy menjek az ördöghöz...
Anyós: És mit tettél te erre?
Vő: Amint látja, eljöttem ide...

FIGYELMES HAZIGAZDA
— Köszönöm, nem szükséges, hogy kikísérjen. Igazán nem szükséges, hogy fáradjon.
— Oh kérem, nem tesz semmit, a legnagyobb örömmel teszem.

VALÓDI GYONGY...
Nathan Ernesto volt római zsidó polármester, egy ékszerész barátja esküvőjén a következőket mondotta:
— Gratulálok, hogy ékszerészeti tudásodat házasságodon is alkalmazni fogod.
— Hozzám? — kérte az új férj meglepődve.
— Mert valódi gyöngyöt választottál élet társul...

AJANDEK A KÉT DIKTÁTORNAK
Amikor Mussolini legutóbb Berlinben volt, az angol nagykövet egy-egy földgömböt ajándékozott a két Führernek. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért adja ezt, ezt válaszolta:
— Merj mindkétjüknek állandóan igénye van az egész világra...

MUSSOLINI ÉS A 101 ÁGYULOVES
Amikor Mussolini legutóbb Berlinben volt, Hitlerrel való találkozás alkalmával 101 ágyulóval üdvözölték. Amikor az ágyuk dörögtek, így szólt egy berlini:
— 101 ágyulóves — és egy sem találta el őket!

EGY CSODARABB MORFONDIROZASA
Az, hogy felosztják Palesztinát, nem érdekel, számomra az a fontos, hogy „sírjaim”-ot en oszthatok és legyen kinek...
RABBIVÁLASZTÁS LUDZBAN
Ludzban heves küzdelmek voltak a rabbiválasztás körül.

Az egyik választási plakátra egy antiszemita diák feltűnő betűkkel ráírta: Ne választatok zsidóit
KÉT ÜGYVÉD BESZÉLGET VARSÓBAN
A kishűségű zsidó ügyvéd vitatkozik egy magas nőtűsű és még hozzá antiszemita lengyel ügyvéddel. A vita hevében azt mondja a lengyel:
— Ha még egy szót szól kolléga, a zsebembe gyúrom.
— Na mondja már... több ész lesz a zsebede, mint a fejedé...

MUSSOLINI FIA
Mussolini fiát a spanyol köztársasági csapatok foglyul ejtették. Mit tesz majd erre Mussolini?
Küldhet Frankónak újabb municiót és csapatokat a — pidjen habere-re.

SZTALIN MOVE
Mióta Sztalin uralkodik a szovjetben, azóta a természetes halálesetek száma mindinkább csökkent. Csak az agyonlövöttek száma emelkedett.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor **ZSIDÓ HETILAP** Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Solitikai horoszkóp

A választások küszöbén

Legutóbbi szdunkban ezen a helyen hormányvulságról írtunk. Azóta már új hormánya van az országnak. „Uj” hormány csak az elnevezés, lényegében a liberális kormány marad, Tatoracu miniszterelnökkel az élen. Ami változás történt annyi, hogy a Jorga kisciny, de utabban elég hangos pártja kapott kisebb szerepet. Még más lényeges körülmény az is, hogy a kormány Vaida-Voevod Sándor pártjával is választási paktumot kötött és ez a párt, amely a „numerus valachicus” tűzte jelszól zászlajára, valószínűleg szép számmal lesz képviselője a parlamentben.

hogy ellensúlyozzák az antiszemita jelszóval indulók táborát.

A kisebbségek közül a Magyar Párt bizonyára felhossa majd a maga szavazatait, kevés eltéréssel az eddigi gyakorlatban bevált mennyiségétől. Végül beszéljünk a Zsidó Pártól. Vannak hangok a románság köréből, amelyek azt hangoztatják, hogy előnyösebb volna, ha mi zsidók nem szeparádnánk magunkat és azokat a pártokat támogatóknak szavazatainkkal, amelyek erős védőbástyát képeznek a szélsőjobboddallal szemben. Ezeknek könnyű azt válaszolnunk, hogyha elforgcsolódnak a zsidó szavazatok az egyes pártok között, akkor nem sőbat jelenének. Ha pedig nyíltan lecsatoloznánk egy párt-hoz, öök időkre ellenségeknek tennék a többi posszibilis pártokat (a többiek amugy se kérnek befőlünk). Nem tagadjuk, hogy a liberális párt az utóbbi négy éves kormányzása alatt eléggé biztosította a jogrendet és nagyobb sérelme a zsidóságának nem volt. kiúve a Pop Valér-féle irányzatot, amelyért most annyi elégtételt kapott az ország sohat vegzáll gazdasági élete, hogy Pop Valér elkerült

Lássuk a mi szemüvegünkön keresztül, milyen lehet a helyzet? Nem kalás ugyan prognózist csinálni, de a mi helyzetünk megköveteli, hogy tisztán lássunk. A liberális párt nem tudjuk, mennyire erősödött meg a Jorga embereivel és Vaida pártjával, de sok apportot nem jelent a választási kampány során. Jorgának nincs nártja, Vaida pártja pedig kényelmes lesz, hiszen ök fixen és előre megállapított mandátumokat kapnak, tehát nem nagy érdekük, hogy erősen belekudjenek a választásokba. Lesznek közöttük olyanok is, akik eszméik elárulását látják ebben a paktálásban, aminek látható jele az is, hogy néhány prominens Vaida-párti kilépett onnan és áiment a nemzeti parasztpártba.

A nemzeti parasztpárt hatalmas reorganizáció meg keresztül. Mihalache fiasok vallott kormányalkatási terve ugylátszik, összehozta az eddig divergáló pártérdelkeket és Maniu Gyula újra vállalta a párt elnökségét. Ez feltétlenül nagy megerősödést jelent a pártira és kétségtelen, hogy nagy paraszti tömegek fognak megnyilatkozni a demokratikus nemzeti parasztpárt mellett.

A harmadik faktor, amelyik beleszól a nagy mérkőzésbe, a szélsőjobboddali pártok. Ha egy kalap alá vonjuk őket, előre tudható, hogy elég tekintélyes erőket fognak felvonultatni, mert mit tagadjuk, hiszen tudjuk, hogy nagy tömegeket agítáltak meg eddig és rendkívül erős ellenagítációt kell kifejtsenek a posszibilis pártok, mint a liberálisok és a nemzeti parasztpárt, a georgisták, Junániek,

után sem tartja helyesnek, hogy a diákok szabad kezét kapjanak és ezért arra kéri a nemzeti demokrata diákokat, hogy a termek jobboldalán foglaljanak helyet, míg a zsidó diákok a baloldalon. Így óhajtja a rendet fenntartani, de ha nem sikerülne így sem, akkor bezárja az egyetemet.

A varsói egyetemen a zsidó és demokratikus érzelmű nem-zsidó diákok közös frontot létesítettek a gettópadok elleni küzdelmekre. Felhívásukban kijelentik, hogy a gettópadok bevezetése „szégyen a lengyel kulturára és súlyos megsértése a legelembb emberi jogoknak”. Miközben az elvi tiltakozás az egész világon és Lengyelországban felhangzik, tiult erővel támadnak az antiszemita diákok és a varsói főiskola néhány fakultásán erőszakkal kiverték azokat a zsidó diákokat az előadó termekből, akik nem akarták elfoglalni a gettópadokat.

tárcája éléről és tárcanékhüli tagja a választási kormányának.
A nemzeti parasztpárt az előjelek szerint nem nagyon invitál bennünket, aminek az az oka, is lehet (erre a többi párt is gondolhat!), hogy „népszerűtlen” dolog a mai viszonyok között kollaborálni a zsidókkal, hiszen a szélsőséges pártok azonnal „zsidóberenc” címet adnak a zsidókkal együttthaladó pártoknak.
Ha pedig azt a körülményt vizsgáljuk, hogy e pillanatban miképpen áll a Zsidó Párt ügye, akkor szomorúan kell megállapítanunk, hogy a régi zsidó diók most sem hagyott el bennünket. Amikor már ki vannak tűzve a választások, akkor kezd tárgyalni a Zsidó Párt az Unionei Evreilor Roman-nal. Mintha a tűzoltóság akkor kezdene el gyakorlatozni, amikor már ég a ház. A mi házuk — politikai beállítottságunk — már ég s akkor tárgyalgatnak, hogy lépjünk-e ki a porondra, vagy sem?

Jelen pillanatban ez az általános helyzet, a nagy küzdelem megindult és az ország zsidósága feszült figyelemmel nézi az erők összecsapását. Annál is inkább, mert hiszen, körülbelül a velünk való kapcsolatokat fozták fessegetni a pártok a választók előtt és ellettünk készülvé arra, hogy néhány párt általánosan „zsidózni” fog, aminek a mai európai amoszlérad tekintve lassankint. — ha kényeszerből is — de kezdünk hozzászokni. Végül az eredmény a fontos, ami nekünk azt jelenti, hogy olyan kormány kerüljön az éle, amely az alkotmány alapján áll, a demokratikus parlamenti rendszer híve és a jogrendet minden polsár egyenrangúságát feltétlenül biztosítani akarja, tudja és fogja.

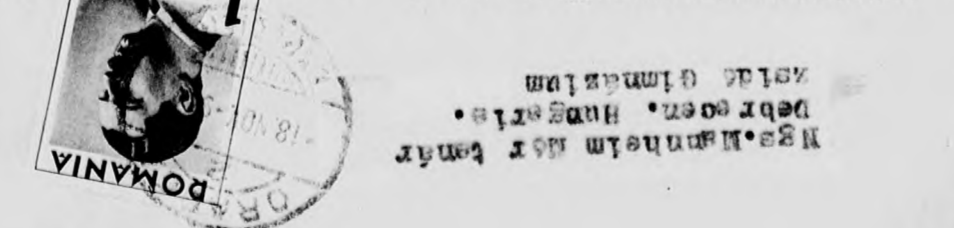
A gettópadok körül folyik a harc a lengyel egyetemeken és az egész világon

Francia tudósok és írók tiltakoznak a lengyel gettópadok ellen

Páris. — A lengyel nagykövetnek előkelő francia írók és egyetemi tanárok aláírásával egy memorandumot adtak át, amely azt közli nevükben a lengyel kormánnyal, hogy tiltakoznak a lengyel ifjuság egyrészenek diszkriminálása ellen. Tiltakoznak a jog és kultura nevében. Kérik, hogy szüntessék meg azt a megalázó, barbár és igazságtalan intézkedést és a memorandumban kijelentik, hogy remélik azt, hogy minden ország demokratikus tudósai, tanárai és intellektueljei hasonlóképp tiltakoznak majd a zsidó diákság megszégyenítésé ellen.

után sem tartja helyesnek, hogy a diákok szabad kezét kapjanak és ezért arra kéri a nemzeti demokrata diákokat, hogy a termek jobboldalán foglaljanak helyet, míg a zsidó diákok a baloldalon. Így óhajtja a rendet fenntartani, de ha nem sikerülne így sem, akkor bezárja az egyetemet.

A varsói egyetemen a zsidó és demokratikus érzelmű nem-zsidó diákok közös frontot létesítettek a gettópadok elleni küzdelmekre. Felhívásukban kijelentik, hogy a gettópadok bevezetése „szégyen a lengyel kulturára és súlyos megsértése a legelembb emberi jogoknak”. Miközben az elvi tiltakozás az egész világon és Lengyelországban felhangzik, tiult erővel támadnak az antiszemita diákok és a varsói főiskola néhány fakultásán erőszakkal kiverték azokat a zsidó diákokat az előadó termekből, akik nem akarták elfoglalni a gettópadokat.

A „Lupta” írja:

Jorga volt miniszterelnök csak egyetlen tisztességes zsidót ismer a világon: Dr Gaster, 80 éves román származású londoni rabbit

A „Neamul Românesc”-ben Nicolae Jorga folytatja azt a cikksorozatot, amelyet megkezdett a zsidók ellen és ennek a legutóbbi cikknek címe: „Gaster-től — Fildermanig”. Nevének aláírásával közli cikkét, amelyet a következőkben közlünk: — Asztalomon egy csodálatos könyv fekszik, amelyet véletlenül találtam meg. Ez a könyv példátlanul jó propaganda számunkra és a szerzője és illusztrátora minden dicsőretet megérdemelnek. Ez a könyv bizonyítja azt, hogy mi nem üztünk „antiszemizmust”, ha természetesen védekezünk is nemzetünk elnemzetlenítése ellen. A beküldött könyv címe: „Children's stories from Romanian legends”, vagyis gyermekmesék román legendák nyomán. Az illusztrátor tollva van poézissal és karikázó képességgel, névszerint C. E. Brock, míg a fordító Moise Gaster.

Gaster, a nyolcvan éves, világszerte tisztelt zsidó rabbi, aki Eminescu idejében már folklorista tanulmányokat folytatott. Nem tudom, mi okból, talán a zsidók politikai jogai érdekében folytatott harciért, de számtalán Gaster-t. És mit tett Gaster? Nem úgy, mint Lazar Saineanu, aki azt mondja, hogy nem ért többé románul, hanem amerre ment, mindig hi maradt hozzá, még londoni rabbi korában is. Ezt több ízben bizonyította nekünk.

Ezzel szemben a mai Fildermanok Erdőrablók lettek és hadiszállatok védelmei, akikről még beszélünk kell és meg kell értenünk, hogy védekezünk kell.

Még csak annyit: antiszemizmus nélkül védekezünk.

Nicolae Jorga.

Igy szól Jorga cikke. Megjegyezzük erre a következők: Jorga azt írja, hogy Gaster-t igen nagyra becsüli — állítólag — de viszont elismeri, hogy Gaster is foglalkozott politikai ügyekkel és ezért is ment száműzetésbe. S mit tesznek most a zsidók? Semmiesetre sem rosszabbak, mint volt annak idején az ag londoni rabbi, Filderman sem „erdőrabló”, sem pedig „hadiszállító”. Tiszt volt a háború alatt és számos hadiküldetésre van. Az nem bűn, ha állandóan a zsidóságért küzd, amit számtalan cikke, könyve bizonyít. Jorga tudja azt, hogy az még nem bűn, ha valaki népének érdekeit védi. Hiszen szerinte ő sem az antiszemizmusról, csak „népének érdekeit védi”. Viszont, amit most tesz, az kimondottan a legpromozírozottabb antiszemizmus. De nem mondhatjuk, hogy mindég ilyen lett volna Jorga. Amikor miniszterelnök volt, akkor nyíltan hangoztatta, hogy minden polgár egyforma és nem lehet zsidóüldözéssel semmit sem megoldani. A valódi de munte-i szabadságot sem hangoztattott soha mást, mint a legteljesebb demokráciát és megértést.

MIT IR A „LUPTA”?

Dr Lupunak ismert lapja, a „Lupta” is foglalkozik ezzel az ügyvel. De mielőtt meg a cikket ismertetnénk, előbb az előzményeket írjuk meg Jorga professzor nemrégiben körlevelet intézett a Kulturliaga fiokjainhoz, mint annak elnöke és ebben a körlevélben azt írja, hogy a románság gazdasági helyzete nagyon elgondolkodtató, mert az ország közigazdaságát előzönlötték az „idegenek”, különösen a zsidók. Egy országos gyűlést is egybehívott az utóbbi napokra, amelyet meg is tartottak. Jorga többször beszédet tartott, amelyben a „román elemnek pozíciófoglalását követelte” és különösen kikelt a zsidó hereskedők ellen.

Ezután egy bizottságot választottak, amelynek az a célja, hogy a román ipari és kereskedelmi pozícióját erősítse. Ezzel foglalkozik részletesen a Lupta és többek között ezt írja: „Az egész világ azt kérdi, hogy mi készítette arra Jorgát, hogy újra antiszemita pikreke evezzen. Amellett folyton azt hangoztatta, hogy nem antisemita, amit azaz is bizonyítani akar, hogy a világ tízenötmilliónyi zsidósága között talált egyet: dr Gaster rabbit Londonban, akit tisztességesnek tart.

Még ezer szerezése, hogy ez a nyolcvan éves éss ember vak a szemére, mert ha olvasni tudna, akkor megdöbbenően olvasná, hogy egy volt miniszterelnök, aki egyetemi professzor és a román tudományos élet vezérféria, hogyan tud annyit gyűlöletet hinteni emberekre, akiket tegnap még egyáltalán nem tartott veszedelmesnek.

De tulajdonképpen miért oly dühös most a zsidókra Jorga és miért gyűlöli úgy a román sajtó nagyrészt? Talán azért, mert a kulturliaga égisze alatt összehívott kereskedelmi értekezleten a hereskedők tinteitől tövölmaradtak? Ugyanezt állapítja meg különben Vaída hivatalos lapja is, aki azt írja, „hogy tömegszertartást volt az, amit a román hereskedők és iparosok végrehajtottak”, amikor Jorga gyűlést megígérték. De így is van: a heresztény hereskedők és iparosok is tövöl-tartották magukat Jorga gyűléstől, mert nem abban látják a veszélyt, amiben Jorga

László Fülöp a világhírű festőművész halála

Nem hinnék, hogy van komoly újság-olvasó ember a világon, aki ne ismerné László Fülöp nevét. Kétszertelenül az utóbbi harminc esztendőben ő volt a világ legjobb és legelőkelőbb portréfestője. 1869-ben született Budapesten, mint szegény zsidó szülők gyermeke. Kezdetben zsánerképeket festett s világhíressé váltak közülük az „Esti imádság”, a „Magyar vízihordó asszony”, meg a „Sörfőzőház”. 1910-ben Londonban ment és akkor kezdte meg portréfestői karrierjét. Nem volt a világnak az utóbbi időben olyan híres uralkodója, amerikai milliárdosa, vagy angol milliommosa, aki ne tartotta volna fontosnak, hogy valakit családjából, vagy őt magát le ne festesse László Fülöppel. A pápa, az angol udvar mind állandó megrendelői közé tartozott. László Fülöpöt a zsidó termelői g énius az egyik legyőzö reprezentatívának tartjuk, dacára annak, hogy 1914-ben kikeresztelkedett. Ezt azonban inkább „udvarképeség” érdekében, mert azt hitte, hogy ezzel előbbrelendül pályája, amit amúgy is a zenithig vitt volna, ha történetesen zsidó marad. Talán inkább azért tette, mert ezáltal angol állampolgár lett, a világháború kitörésekor és mert akkor mindenki gyanus volt, aki nem angolnak született a szízetország területén, ezért próbált eltávolodni mindentől, ami a multhoz kötötte s így a zsidóságától is. Mindezek dacára, mi zsidónak kell tartanuk őt, mert mint többibben kijelentette, ő sem tekintette soha másnak magát. Olyan területen hódította meg a világot, amelyet nem tartanak „zsidó” foglalkozásnak. A festőművészet terén alkotott nagyot és maradandót és a firenzei Uffizi-palota külföldi termében ott van önportréja, ami azt jelenti, hogy a világnak ez a legelő-

ur. Jorga bojkottot ajánl, holott a keresztény hereskedők igazolják, hogy mennyi zsidó vevőjük van. Különbö tudott dolog, hogy Jorga az utóbbi években minden nyilatkozatát elpolitizálta. Egészen másképpen beszélt akkor, amikor miniszterelnök volt, hiszen még választási harcellt is létesített annak idején a Filderman-féle párttal”.

Igy ír a „Lupta”. S ha már ezt az egész kérdéskomplexumot fel akarjuk göngyöltetni, akkor meg kell említsük, hogy Jorga újabb politikai kampányával már bizonyos sikert el is könyvelhet. Főleg azt, hogy Tatarescu a párt két tagjának helyét adott az új kormányban és ezzel még jobban dokumálta, a párt jobboldali beállítottságát.

A KORMÁNYVALSÁG MEGOLDÁSA

Altalában a legújabb kormányválság, amely megoldódott, azt jelenti a zsidóság számára, hogy lényegesebb eltolódás semmilyen irányban nem észlelhető. Ha lesz is valami kihátással a közeljövőben, akkor az épen a Jorga-pártiak erősebb beleszólása lehet a kormányzásba, akik a vezérek újabb páfordulása miatt erősen zsidóellenes tendenciákat mutatnak fel. Jorga, aki joban és rosszban is mindég a szélsőségest szerette, most zsidóellenes tendenciában is szenvedélyes, ami annál furcsább, mert egy olyan magas kulturáju férfinhoz ez semmiképpen sem illik. A „Neamul Românesc”-ben megjelent Jorga cikkek vetekezése tónusában a „Porunca Vremii” cikkeinek hangjában. Lehetséges azonban, hogy épen az a körülmény, hogy a kormányban is helyet foglal egy-két tagja, lehetővé teszi azt, hogy mérsékelle hangját. Egyelőre azonban még minden irányban erős zsidóellenes orientációt fejt ki Jorga professzor és ha dr Gaster-t, az agg és vak londoni rabbit dicséri is, ez még nem jelenti azt, mintha engesztelhetetlen — vagy engesztelhető? — zsidógyűlöletén változtatni volna.

kelőbb képtára is elismerte, hogy a legnagyobb közül való. Halála mély részvétet keltett az egész művelt világon és neve örökké élni fog ama képek alatt, amelyet zsenialitásával, teremtő géniuszával életre hívott.

— Dr Kecskeméti Lipót örökét ideiglenes jelleget és egyelőre megbízatás alapján löltik be. A nyugati szertartású izr. hitközség főrája hó 21-én tartott közgyűlésén tulajnyomó többséggel elhatározta, hogy a főrabbi állást egyelőre nem tölti be véglegesen, hanem ideiglenes megbízást ad dr Lányi György rabbinak a rabbi teendők elvégzésére, amennyiben záros határidő alatt megérdélyt és a választást csak akkor ejtik meg, ha a román nyelvű rabbi vizsát a kultuszminiszterium bizottsága előtt letette és számos egyéb feltételeknek eleget tesz. Ideiglenes megbízatása maximum 2 évre szól és állását csak akkor foglalhatja el, ha a működési engedély birtokában lesz.

PRIM a fémisztító királya. PRIM fémisztitónak nincsen pária, Meggyőződhetik, ha kipróbálja. Kérje mind en fűszerüzletben.

1002 méternyre a tengerszine felett — nem kívánatosak a zsidók

Stána de Vale, a hegyes-völgyes Biharország legszebb része, Magasiati levegő, csodás fényördek, gyönyörű panoráma, megújható jelent betegnek, egészségnek egyaránt. Nem mondunk vele újat, amikor megállapítjuk, hogy a zsidók között is vannak betegek, meg olyanok, akik a megfeszített napi munka után, piénesre vágyanak. Vannak bizony olyanok is, akik Stána de Valera, erre a gyönyörű kies magaslati helyre vágyanak, amely a görög katolikus püspökség tulajdona, akik oda egyszerű, minden komforttal berendezett szállókat építettek. Kezdetben különleges szívélyességgel látták itt a zsidó vendégeket is, akikkel szemben semmiféle különbséget nem tettek, ahogy az már kulturállamban szokásos. Ezzel szemben most az történik, hogy amikor szóba akarnak zsidók kivenni, minden szóba „foglat”. Mi nem vitatjuk azt, hogy től van-e a stána de valei nagy hotel, vagy nincs. Ehhez nincs is jogunk. Elvégre nem láthatjuk a portás előjegyzéseit. Némelyek azt mondják, hogy tendencia van benne. Mi nem hiszünk. Nem is parvaszkodhatunk a görög katolikus püspökségre. Ezzel szemben jogunk van beszélni a mi zsidóinkhoz. Vegyük tudomásul, hogy ahol nem látják őket szívesen, oda ne menjünk. Elvégre ha beteg valaki, van még olyan hely az országban, amely 1002 méter magasságban fekszik és jót tesz a zsidó tüdőnek, de emellett még szívesen is látják őket. Sőt, olyan hely is van valószínűleg, ahol nem ki-zárólag tréfi az ellátás. Ugy kell tenni, ahogy egy „uribember” cselekszik, amikor látja, hogy egy társaságban nem látják szíve-

Advertisement for NIVEA skin cream. It features an illustration of a woman's face and text: 'Az ernyővel megvédi a kalapiját és kabátját, de... nem a bőrét! Ezért naponta kétszer jól dörzsölje be a bőrét NIVEA-val, ottól puha, nyulekony lesz még ha nedves és hideg időjárás is van. A Nivea pótolhatatlan, mert az egyedüli krém, amely Eucerit-et tartalmaz és az a csodás hatásának titka. Csak NIVEA a BÖRÉNEK'.

sen. Nem megy többé oda. Tudomásul vesszi, hogy erre az időülőhelyre nem számíthat többé. Nem akarjuk kommentálni az esetet, elvégre magánvállalkozás ez, s azt tesz a vállalkozó, ami neki tetszik. Ha neki a zsidó nem tetszik, azt teszi, hogy fiúoman azt mondja, hogy „nem tetszik”, illetőleg „nincs szóba”.

Nem kell többé zsidóknak a stána de valei si és ródilipályán lecsuszni. De mért is éppen ott. Sajnos, a zsidóknak ezernyi más helye is van, ahol lecsuszhat”. Így például Pop Valér is gondoskodott egy megfelelő ródilipályáról...

Advertisement for 'KOPROL' chocolate. It features an illustration of a woman and text: 'Nézzé meg mindig a védjegyet! "KOPROL" CSOKOLÁDE A TÖKÉLETES MASHAJTÓ'.

MEZEY BÉLA: A KISZERÉLT OLAJ

— A „Nepünk” eredeti tárcája. — Határozottan bosszantó volt, hogy a Chanuka mecsek nem akartak égni. Szegény Chájfem, a zolchivi több, mint félórátja kintdótt már, hogy a kanócokat meggyújassa, de a kanócok csak nem akartak égni. Az olaj, a szent olaj, amit a rebbe egyenesen erre a célra Pelesztinából kapott, ott sárgállott a Menorah apró kis vészében, de nem akart lángra lobbanni. Most már maga a rebbe, a szent ryskovi Májor az ő végtelen türelmében és a szent „mivech” utáni hitáiban vette a kezébe a kis lenkanócokat, megátarta az olajban és gyújtogatni próbálta az olajat és sajnos neki sem sikerült. — A „szóton”, az Örök Ellenség ártotta magát bele — genécha magán a rebbe —, ugyan-ugy történt most is, mint néha-néha Ros-Hasonohor a Sólár-fuvaskor szokott történni, hogy mikor az egész Beth-Hamidrás a szent várakozás szülte felokozott izgalomban várja az első Tektio felharsonázását, akkor a rebbe percekig képtelen egyetlen hangot is belefújni a sófárba. Ugylástsz a sátn belefújja magát a chanukamécés gyújtásába is, hogy ime már mióta vészőndök vele és a mécs nem akar meggyuladni. Milyen eszében aranylik a szentföldi olaj... Már nyár végén, mikor az olajat leszűrték a Kármel hegyén, Reb Smelke, a nagy cáddik unokatestvére, aki már husz éve él kúnn a Szentföldön, gondosan becsomagolja, elviszi a Szent Városba, ott át-

adja az orosz kotel vezetésének, hogy juttassák el az üveg olajat Ryskova, a szent cáddiknak, Reb Májernak... Istenem... Istenem... mily hosszú utat is tesz meg minden esztendőben ez az olaj, míg az üveg sérteitlenül Reb Smelke pecsétjével ellátva Reb Májor kezébe kerül. Ha tegyük fel — amitől Isten őrizzen — Szukotti ünnep után Saboth Noáchig nincs itt az olaj, akkor mennyi fűrelmetlenség, mennyi izgalom, mennyi megfeszült várakozás árasztja el a lelket a ryskovi Reb Májernak és vele együtt a környezetek, akik szintén abban a tuvilágót, boldogságot megértő „szehijeban” részesednek, hogy nekik is ad a rebbe egy vagy két decit. Sokszor egy liter olajat küld Reb Smelke, de néha bizony jóval kisebb az üveg, egy liternél és aszerint kell véle gazdálkodni.

De az egész a sátn akarna a szent cáddikkal incselkedni. Az idén pontosan Szukotti ünnep után 3 nappal jelezte a posta a kis küldemény érkezését. Maga a cáddik vette át a küldeményt, ő bontotta ki és vizsgálta meg, hogy a pecsét sérteitlen-e, nem-e nyult hozzá utközben zseniágtelen kéz? Nem-e történt valami baja utközben a szent olajnak? De hát Istenek hála, minden a legnagyobb rendben volt, csomag, pecsét, üveg, minden tökéletes épségben, az livegen aranylik a „semen zájisz” és most, mikor használni kell az olajat, akkor egyszerre beleköt a rossz szellem a rebbe szent áhletába és nem akar égni az olaj...

Már az egész udvar ott várakozik a szófában. Erre az ünnepes alkalmra még az asszonyok is eljöttek, Reb Chanuka mécses olajának lángjai mellett ők is hallgassák a Moaz Cürt énekelni és

Korunk uj örülete — csak az állatokat szeretik

Mi van az emberekkel? Egymást gyűlölik, az egész világ farkaszemet néz egymással, legszívesebben egymás torkát vágják at és mintha önmagukat gunyolnák azzal, hogy az állatokat mennyire szeretik. Nemrégiben jelent meg statisztika arról, hogy Budapesten több a kiskutya, mint a csecsemő és sokkal jobb dolguk van az ölebeknek, mint az öbbeli gyerekeknek. Vagy vegyük a drága német-hont, ahol vadászkiállítás van és a müncheni „Örök zsidó” kiállítás. Nem voltunk ott egyiken sem, de elképzelhetjük, hogy míg a vadászkiállítás bizonyára gondos szeretet nyilvánul meg az állatokkal szemben, ugyanakkor a müncheni kiállítás csak a fékevesztett gyűlölet ül orgiát. De ha tovább megyünk, láthatjuk, hogy a lengyel huligánok agyonverik a szerencsétlen falusi zsidót, de az állatokat csak kábítással engedik megölni. Embertársadat gyűlöli — főleg ha zsidó — az állatok szeresd. Megirtuk már sokszor, hogy a zsidó nem hirdeti az állatszertetet, de gyakorolja és ha meg is öl állatot, ezt saját létfenntartása érdekében teszi, ezzel szemben vadászni soha sem jár és „ölni az öléstert” elvet sohasem vallja. A napokban egy budapesti ébredő újság került erefele. Ebben a cikk írja azon háborodik fel, hogy a budapesti nagyvőhődon az állatok 70—80 százalékát rituálisan vág-

ott legyenek, mikor a rebbe a férfakkal és a gyermekekkel együtt énekl a szent himnusz. Az összes ryskovi gyerekek itt vannak, stuk és lényükék mind eljöttek, már csak azért is, hogy a chanuka-mécés gyújtásának első ünnepi aktusával ők is kiönték hálaletel szívecskéiket a Mindenható előtt, mert a súlyos megpróbáltatások között átvezérelte őket a vérszen.

A „vész” igazán nagy volt. Soha ilyen vészely nem fenyegette Izráel kisdéjét Ryskova és a vidékén, mint ebben a pár héten, ami Szukoth elmulta és Chanuka között eltelt. Feltűtötte a fejét a kis gyermekek réme: a differitiz... A ryskovi, zolchivi, prógiczevi gyermekek egymásután betegedtek meg. És az Ur Jónak látta próbára tenni Izráel apró hitvallóit és azok szüleit, mikor mérhetetlen fájdalommal szurt a gyermekek torkába és a szülők szíveibe. Minden napra jutott három-négy új megbetegedés és a szülők fájdalomtól eltörzülten néztek, hogy a kis Bereik, Duvedlik, Szurelik és Blümelik hogyan viaskodnak azzal a rémmel, amely torkukon keresztül szorítja összebb-összebb a lélegzetüket és iveresíti el fénylo kis szemeiket...

Dehát — és ezt mindig tudták a ryskoviak és prógiczevek — a Mindenható kegyelme határtalan és mire elérkezett a mécs meggyújtásának esteje, ott voltak az összes gyermekek, mind sápadtan a kiállított betegségtől, de most már mind egészségesen, nevetőn, jókedűen és dalra készen. Csak már az a mécses gyuladna ki és akkor felsípana száz meg száz kis torokból az ének: Moaz Cürt... hogy beleszeretnek az égtek a gyönyörűségétől. Még a gyerekek között is a legizgalottabb a

Telepes rádiólampái fűtéséhez

DURA-Optima fűtőelemekel

(Százaz-alkalmazható) használaton

Nem kell tölteni, sem kezelni Minden szaküzletben kaphatók.

Technikai felvilágosítást nyújt: DURA S. A. Timişoara

ják le. Természetesen a lap tudja, mi kell a népnek és így ír: „A sakter egyetlen hatalmas metszései elvágja az állat torkát. A vágó legények hatalmas tállakat raknak a kétségbeesetten bővög tehén torka alá, abban fogják fel a bőven ömlő habos meleg állatvért. A sakter önelégülten nézi a sikerült metszést és odanyúl a ziháló testbe, hogy megnézzze, kóser-e a hus”. Ezután megállapítja, hogy a bunkózás sokkal humánusabb, mint a sakterrel való vágás. Fájnak a marhák a jóérzésű nemzsidó újságíróknak. Még a saktert állítja be, mint valami szadistát. Holott egy ember-társunk üldözése, vagy annak verése sokkal gonoszabb, mint millió állatnak levágása. De az embert, azt nem kimélik. Csak az állatot... az állatot...

Amikor katolikus lelkész ad vért egy zsidó nagybetegnek

Ha az emberek nagyrésze himélletlen is a zsidókkal szemben, ez nem jelentheti azt, hogy nincsenek kivételek. Így történt egy érdekes eset a magyarországi Kaposvár városában. Az ottani kórház tulajdonosa, egy zsidó, hírtelen rosszul lett, szájából, orrából folyt a vér és a mentők bevittek a kórházba. Ott fekteték súlyos állapotban és az orvosok úgy látták, hogy csak vérértémezéssel lehet rajta segíteni. Kipróbálták a rokonok, jobbarátok véréit, de hiderült, hogy egyiknek a vére sem jó. Már-már nem tudták, hogy mit cselekedjenek, amikor a kórház papja, Vaskuthy József katolikus lelkész jelentkezett és kijelentette, hogy szívesen adja véréit a zsidó nagybetegnek. A múltban elvezették a vérpróbat és ez a vér jó volt. A katolikus pap nyugodtan, imárával közel kézzel várta, amíg az előkészületeket megteszik és amikor kellett, adta a vért — a zsidónak. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért ajánlotta fel a vérértémezést, hiszen a beteg

kis Herschell, Smájenek, a meláméknak nyolc éves kis fia. Hát persze, ő volt első a faluban, aki megkapta a differenciát és a chéder zóvén, amely ott volt Smáje melámé egyetlen kis szobájában, kopák meg az összes gyerekek... Szóval Herschell volt a vezér a betegsághoz a gyerekek között és így illik is volt, hogy az ő kis szopránja emelje a gyermekkoros áhítatos énekését, amelyben háttá adnak a Teremtőnek az ő nagy jószágait... De a mécesek csak nem akartak megülni. És mikor egy újabb tévára telt el a hálszélvész fűtésével, akkor a rebbe bosszusan és fáradtan intett kezével a várakozóknak, hogy ne várják a chanuka méces meggyújtását. És amikor a férfiak, asszonyok, gyerekek megértek, hogy ma este már nem fog meggyúlni a szentolaj a rebbe Menóráján, akkor se nem közölték sirva fakadnak, mert bántotta őket az, hogy az ünnepélyes jelenet ilyen zavart képpé változott át. A rebbe újra — ma már talán erősebben — a kezébe vette az üveget, amelyben az olaj volt. Szép aranyárágon csillogott benne a szentolaj olaj és semmi fel nem mutatott arra, hogy kísérletet volna. Persze az üveg pecsétjét már feloldották, mikor a dugót kihúzták és most már nem lehetett megállapítani, hogy a pecsét tényleg Reb Smeike eredeti pecsétje, vagy talán — Isten menis — bűnös kezek kísérletet volna a pecsét. A rebbe megkezdte a házi-mozaizást, hát persze ez nem sok eredménnyel kecsegtetett, mert mikor az üveg olaj megérkezett, a rebbe azonnal átadta a felelősséget, aki az üveget — mint minden évben — az élekműködésben őrzte egész chanuka estéig. Nem valószínű, hogy valaki

egy zsidó volt, akkor azt válaszolta: — „Igen, zsidó, de embertársam és egyforma fiai vagyunk a nagyhatalmú és szeretettel hirdető Teremtőnek”. Vannak még ilyen fehér hollók is a mai világban. Egy áldozathéző katolikus pap, aki nem hisz a faj és vér mítoszában, aki tudja, hogy az ő vére ugyanolyan összetételű lehet, mint egy zsidónak, mert a természet nem ismer ilyen megkülönböztetéseket. Csak Hitler és katonái mondják, hogy a zsidó, az mongol-néger vérkeverék, csak ők a hűdölők, a teutonok. Ez a kaposvári katolikus pap valóban emelhetett szellemi katonája hitének, amiről erre teltel tanúságot tett. A beteg felgyógyult és a gyűlölet fátyol sábjára egy balszam, ez a kis eset... a gyűlölet tengerében parányi ódzs. Ne legyünk hallatlanok, amikor ilyesmire kell megemlékeznünk.

A szászok uszítása

Kezd a romániai szászok s általában a németek antiszemizmusa türethetetlen lenni. Egy sibiu-i beteg zsidó asszony közölte velünk, hogy elment egy ottani szász specialista-hoz, mert zsidó orvos hasonló szakmában nem volt. Az orvos kijelentette, hogy el kellene menjen egy másik orvoshoz is, de ha az illető zsidó lenne, akkor ne is jöjjön vissza hozzá, mert nem kezeli tovább. Ide jutottunk már nálunk is. De nem csupán ezen a téren mutatkozik féltelen gyűlölet. Most jelent meg egy német ípartácsító kiadvány, amely szintén hallatlanul uszít a zsidók ellen. Van bátorságuk ezeknek az egykori legyeng-gyarmat kései ivadéknak kimondani azt, hogy amit ők teremtettek itt az országban, az mind hasznos, amit pedig a zsidók, az csak a „bolsevizmus” malmára hajtja a vizet. Szemtelentül, aljasul támadja a zsidó gyárosokat és kereskedőket ez a szász újság, aminthogy mindenhol, ahol laknak, azon igyekeznek, hogy keresztül vigyék a hitleri eszméket.

hozzányulhatott volna. A rebbe fáradtan, kedvetlenül legyintott, úgy lépett, hogy ne látszék tőle a megmagyarázhatatlan ügy feletti keséit — mint mindig, mikor erősen gondolkodott valamin — fejéhez támasztotta és meredt tekintettel bámult maga elé. Ilyenkor az én senki se zavarta elmélyülésében a szent caddikot, míg végre vagy ő maga gyújtott rá a pipéjére, vagy hívta egyik-másik kedves hívét és végtét vette a gondolatokiban való elmélyülésének. A caddik felállított és két asszony állott előtte. A felesége, a rebbe és Hencse asszony, Smájenek, a meláméknak a felesége. A rebbe kérdő pillanással nézett a két asszonyra, akik ott állottak előtte, izgatott szemekkel, sápadtan, lehajtott fejjel és büntetett ajkakkal. S ahogy a caddik, a bűnös, okos, emberismerő raskovl Májor pillantása a két nőre esett, rögtön tudja, tisztában volt vele, megérte, hogy ez a két asszony tudja az okát annak, hogy ma este a rebbe menórájában miért nem égett az olaj. Várakozón nézett az asszonyokra. A komoly, szép rebbeben, az izgatott majdnem sirva, elfutó hangon vallotta be a caddiknak kettőjük bűnét: — Asszony, mikor az olaj megérkezett a rebbe átadta nekem, én azt a szokás szerint beraktam az élekműködés egy palera. Ez kora délután volt; este-felé sirva szaladt át hozzám Hencse, hogy a gyermek, Herschelle nagy beteg. 99 és fél fokos láza van, nagyon fájlja a torkát. Én akkor már tudtam, hogy a differenciás rohamra me a gyermek, ez a szörnyű rém, amely ilyenkor szörnyűen ösztájtán végpusztít Izrael bűnösjei között és lehaszálja a zsidó reményesség gyenge, sarjadó magvetését. Hencse is,

A romániai zsidóságnak e német részről ért támadások ellen tiltakozni kell. Minden más támadásnál és piszkolódásnál csunyább és gonoszabb ez, amit ezek a szászok elkövetnek. Mert ők maguk is kisebbségek, ők is érzik sokszor, mi az, amikor le kell mondanak az uralkodó népek többkevesebb joggal kijáró privilégiumairól. De még ebben a másodrendű helyzetben is kiütözik a hallatlan német prepotencia. Még most és itt, amikor nem nélkülözhetik a zsidó gyárost, mert venni kell tőle és nem nélkülözhetik a zsidó vevőt sem, még itt is, bitang módon uszítanak a zsidók ellen. Hát már az ardeali szászok között sincsen józan ember, aki vétót merne kiáltani? Még ezen a téren is ádáz harcot kelljen vívni a zsidóságunk. Társadalmilag nem érintkeznek velünk: ám egyenek, igények, sportoljanak maguk között. Jobb is a zsidóknak, ha nem keverednek velük. De gazdasági téren ne rímszkodjanak, mert erre itt nálunk megfelelő retorzióval tud és fog is élni az itteni zsidóság.

fejfájás ellen Beretrás parzilla!

meg én is tudtuk nagyanyáink idejéből, hogy ilyenkor egy petróleum ruhával kell a gyerekek szájába nyulni le torkába és végigkenni a petróleum ruhával a gyerekek torkát. Amikor Hencse sirva, kezét törölve jajongott előttem, hogy istenem-istenem vége van a gyerekeknek, az ő káddiságának, én is nagyon megijedtem. Szerencsétlenségünkre egy csepp petróleum sem volt a házba és bocsássá meg a rebbe bűntünk, mindkettőnk elvesztettük a fejünket. Hamarjában nem tudtuk, hogy mi csináljunk és Hencse fajgatott, hogy minden perc kásb, mert a gyerek hőrgő már... És én akkor hírtelen elhatároztam, hogy segíteni fogok Hencsén meg a gyereken és azt mondtam Hencsének: Itt van ez az üveg olaj, most érkezett Erec-Jiszrahelből, hamar vidd és kenjed be vele a gyereket torkát. Hencse boldogan rohant a rebbe szobájába és petróleum helyett a szentolaj olajjal kente be a gyerek torkát. És hála legyen a jószágos Istennek, a gyerek azonnal jobban lett és nemsokára teljesen meg is gyógyult. Igen ám, de a pecsét már fel volt törve és mi gyarló bűntünk tudatában féltünk a rebbetől és nem mertük megmondani, hogy a szent olajjal mire használtuk fel. A caddik megindultan nézett a két asszonyra, a kik lázasan kapkodva a szavak után mesélték el neki az olaj történetét, közben lassan mindkétben jöttek be a rebbe szobájába és nemsokára újra tele volt a rebbe szobája férfiakkal, asszonyokkal és gyermekekkel, akik mind mód mód kíváncsisággal hallgatták a rebbeben elbeszélést... — Folytasd, csak folytasd, — intette a rebbe a feleségét... — És mikor a járvány bűneink sokasága miatt

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

Amikor a gettó asszonyai Malbim vezetésével harcoltak a templomi orgona bevezetése ellen

A „Malbim” életének tragikuma. — „Malbim” szomorú házasságát, válása és kilenc gyermekének korai halála. — „Malbim” harcolt Barasch-al, a hatvanas évek legmodernebb bucaresti zsidó vezérifréval. — A „Malbim” átkai és annak következményei. — A nagy tudós emléke ma is él és hat az ország fővárosában.

A belső feszültség, amely benne vibrált, az élet minden vonalán megmutakozott. Nemesek a „felvilágosodottság” ellen küzdött, hanem a saját életének tragikuma ellen is. Földi vándorlásának minden új állomásánál jelentkezett ez a nagy feszültség, ez a felcsigázottság és ez a végy, hogy oszlojon el a gondolatokat eltávolozó érzésroham. Ez az önmagát marcangoló végödés vitte ifjúkorában első házassága felé. Nem volt boldog feleségével. Elváltak. S ezután folyton azon régódott, hogy jöjjet-e, vagy nem? Mózesnek volt-e igazza, aki úgy élt felesége mellett, mintha nem lett volna szabad vele együtt élni? Vagy Mirjamnak. Mózes nővérének, aki ezért korholta Mózes. Amikor elvált, mintha megnyugodott volna. Akkor írta meg első nagy művét, az „Arcoi hachajim”-ot és a Sulchan Aruch kommentárt, az „Arcoi hasalom” című nagy művét.

De ezután újra elfogta a bizonytalanság. Leiki-Ismeretfurdalása volt, amely azt sugta fülébe: mi pótolhatja ifjúságának élnelkerését? Hátha civodás is volt elete első felesége mellett, mégis zsidó ember nem élhet cölháttal életet. Ha ember vagyok, egész emberi életet kell élnem... ez volt lényege új gondolatának. És rabbi Méir újra megindult. És akkor elindult új verosok felé. Önmagát, az életet, a hitben való megnyugvást kereste. Ev év után következett és tíz gyermekkel ajándékozta meg felesége, és ebben az „ajándék”-ban mennyi család. Hiszen csak egy gyermeke maradt életben. Ma már ez is

szemint elharapózná a gyerekek között, akkor Hencse kezdett anaragón adni az olajból és az Ursten végtelen irgalmasan minden gyermeket meggyógyított, akinek toltát a szent olaj érintette. Mi aztán, mikor a gyerekek egészségesek lettek, egészen megfeledkezünk az olajról és tegnap este felé jött át Hencse figyelmeztetni, hogy csináljunk vissza az olajat. De szerencsétlenségünkre nem kaptunk más olajat, mint életoleajt, ami éppen olyan szűnő, mint a „semen zájás” és azt kellett visszaolpnunk a rebbe olaja helyett, hogy a rebbe ne vegye észre a csalást... De hát... de hát... mi azt nem is gondoltuk, hogy ez az olaj nem fog égni... A rebbeben közel állott ahhoz, hogy sirva fakadjon, de a rebbe meleg, becérő pillantással fogadta az asszony beszédét. Amikor a felesége a sok beszédétől kifáradva bevégezte az elbeszélést, a rebbe, sokáig maga elé néve hallgatott s aztán felémelte hangját, hogy mindenki hallhassa, amit mond:

— O áldottak legyenek Izrael asszonyai, mikor igazat beszéltek és áldottak legyenek, mikor hazudnak, mert azért hasudnak, hogy jót tehessenek. Nagyon helyesen tetted — fordult a rebbehez — hogy oadaadt az olajat Smáje melámé feleségének, mert isten így mutatja meg nekünk, hogy az olaj a Hasmonet olaja még ma is csodákat tud művelni, ha hisznek benne... Progricsévi Árje egy fadarabon egy szál gyertyát behozott, hogy a rebbe azt gyújtsa meg a használhatóan olaj helyett, akkor mind-mind férfiak, asszonyok és gyerekek zengő szárnnyalással énekeltek a Moazs Cúrt és a rebbe, a szent caddik hangja tulajdonképpen az összes éneket, amely az éneklők tanúságot tettek a csodáhitben és csodavárásban...

ott nyugszik a Sevastopoli temetőben. Azután az asszonya is meghalt, akit szeretett. Rabbi Méir sok sorscsapás éri. Nem volt négy fal, ahol megnyugodhatott volna. Kinn az életben harc a hitéri azokkal szemben, akik gáncoskodni akartak. És háztáján nap, mint nap újabb tragédiák.

KI VOLT AZ ELLENFEL?

A harc, amely megindult, nagy tét körül forgott. Egyik oldalon a román főváros „aufklárisái” minden erejükkel azon voltak, hogy modernizálják a konzervatív zsidóság intézményeit. Felmerült a nagy Korall templom építése és kimondták a „bűvös” szót: orgona. Igen, akkor már úgy tervekelték, az „Arcoi hasalom” által tiltott berendezési tárgyakkal, amelyeket a rabbik a leghatározottabban eltiltottak.

Ki állott akkor a bucaresti hitközség élén? Akik nem ismerik az ó-királyságból zsidóság rendkívül érdekes történelmét, azoknak nem sokat mond ez a név: Julius Barasch. Ha ardealik ismerik is, akkor ezt csak onnan veszik, hogy voltak már talán egy eladáson, vagy valami összejövetel alkalmából a bucaresti „Barascheumban”. Ez a hatalmas kulturális ennek a Baraschnak nevével, aki 1815-ben született Brody nevű galíciai városkában, majd onnan Bucuresztbe került, ahol mini kiváló orvos és mint filantróp volt ismert. Kerületi orvos volt és prakszisa mellett ráért zsidó ügyekkel foglalkozni. Az akkori „Allgemeine Zeitung des Judentums” című lapban rendkívül érdekes cikksorozatot írt a chassidizmusról és keleti utazásairól. Egy nagyszabású zsidó enciklopédia kiadásán is dolgozott hosszú éveken át és 1856-ban meg is jelent az első kötete ennek a munkának. 1852-ben a természettudományok professzora lett és még ebben az évben modern zsidó iskolát is létesített. 1858-ban megalapította az első bucaresti gyermekkórházat és 1861-ben nagy tanulmánya jelent meg a romániai zsidók emancipációjáról.

Izzig-veig „modern” beállítottságu ember volt, aki a tradíciók helyébe, a filantrópiát, az összetartást tette. A ridég dogmatizmus helyett mély ember-szeretetet és zsidók iránti különös ragaszkodást. Természetes, hogy az apró zsinagógák kis emberei nem tudták szárnnyalásban követni.

Különösen az egyik kis templom rabbija harcolt a legélesebben a reformmozgalmak ellen. Malbim volt ez a rabbi, aki naponta prédikált híveikhez. De nemesok szűk környezetéhez tartozó hívek voltak körül, hanem bűvös szával nyomán hatalmas tömeg állott mögéje, akiknek nem kellett a „felvilágosodottság”, nem kellett az orgona, hanem menni akartak szível-lelkekkel — utána, rabbi Méir után.

Különösen a gettó, de a reformmozgalmat vezető asszonyai is csüggytek végtelen nagy szeretettel és odaadással oikán. A hatvanas évek zsidó asszonyai, a román fejedelemség fővárosában, vakon követték rabbijukat, aki nekik a hitet és bizodalmat jelentette.

Barasch-nak, a reformernek utjában volt Malbim. Minek neki egy fanatikusán vallásos zsidó, aki kontrakarrizozza az ő számítáit, a „feléle ivelő”

lelkességét. Barasch is jót akart, de más uton és más módszerekkel. És mert neki volt összeköttetése, neki volt a világi élettel szoros kapcsolata: végeredményben a harcnak el kellett dőlni.

MALBIM VESZŐFUTASA

Malbim érezte, hogy forró lesz a talaj lába alatt. Hiába volt a gettó gyermekeinek, asszonyainak odaadó szeretete, érezte, hogy a harcnak valamiképpen el kell dőlni.

Rabbi Méir korász fejét tenyérébe hajtva magába mélyedt. Bujdosó lélek, bujdosó testben. A galut ez. A kettős galut. Atélt ő maga az egész zsidó tragikumot. — Mije volt neki a nagy család tragédián és hontalanságon kívül? Semmi más, csak egy volt neki: hogy az Alkotó Egy...

Ki győzött a harcban? 1858 és 64 között Mihail Cogalniceanu volt az ország miniszterelnöke és belügyminisztere. Amikor már nem bírtak tovább Malbim-mal, egy kitasítási végzést akartak hozni. De a kormányzat nem szimpatizált jobban a „modern”-ekkel, mint azokkal, akik a nagy parádés orgonás templom helyett a régi gettóban való maradást hirdették. A kormányzat nem haragudott, de végül a sok unszolásra, az akkor uralkodó Alexandru Ion Cuza fejedelem elé vitték a dolgot, aki 1859 és 1866 között uralkodott. A fejedelem hajlott a Baraschék szavára és 1862-ben aláírta a rendeletet, amely szerint Malbim-nak el kell azonnal hagyni az ország területét. És a nagy vándor ment, mert nemie kellett. A csendőrkíséret mellett, amely a bolgár határon fekvő Giurgiuba vitte gyors menetléssel, megállított még egyszer-egyszer és a legenda szerint súlyos átkot mondott mindazokra, akik akkor elűzetését elősegítették. Nem tudjuk, mi igaz, mi nem ebből a legendából, de az bizonyos, hogy Barasch, a harc vezére egy évre 16, 47 éves korában már kint nyugodott abban a sevastopoli uton levő temetőben, amelynél még egyszer megpihent a nagy talmud tudós, mielőtt elhagyta volna a várost. A fejedelem is nemsokára szomorú véget ért, el kellett hagynia uralma helyét.

És „Malbim”-ot el tudták kergetni, de a malbimi szellem még ma is él a zsidóság körében a román fővárosban. Az a modern templom is, melyben benne hag már évtizedek óta az orgona, de akik elrejtették, azok Barasch-al az élen hamar elpusztultak állítólag a „Malbim” átká nyomán. Sőt még ma is mutatnak egy-két 90 éves öreg, akik a templomok körül járnak-kelnek, akik évtizedek óta észlelések és az a rögöságy, hogy Malbim átkozta el őket, mert akkor ellene voltak és ellétek a városból, amelynek örök időkre díszé és dicsősége lett volna.

EPILOGUS

Első cikkünkben megírtuk, hogy a Malbim nevű viselő monumentális templom 1930-ban épült. Ennek a templomnak udvarán öregek és fiatalok ülnek egy asztalnál. Az árnyas fák alatt — tanulnak és hirdetik ezzel a tanúlással — a malbimi győzelem fensőbbesét, amely örökéletű. Dániel prófétáról magyaráznak, arról a prófétáról, aki az oroszlanveremből is egészségesen kimenekült, mert hitt az Örök Igazságban. Malbim is egy dánieli próféta volt, akit nem tudtak fellalni az „oroszlanok”. A heti szidrárt tanulják, rásvál, meg Malbim művét, a „Hatora vahamicvah” című művet magyarázzák. Este imádkozás után bevonulnak a templom előcsarnokába, ahol egy másik csoport Talmudot tanul és ott görnyednek a nagy foliások fölé és Malbim midraši halachikus kommentárjait fejtegetik a Mechilából.

Még bemegyek az irodába, amely kis muzeum-féle, ahol Malbimra vonatkozó eredeti dokumentumok láthatók. Így az ő kezeirásával látható jegyzőkönyvek és tekának vannak egy hatalmas börtökés könyvbe összefoglalva. Átnézegetem és szeretettel simogatom azokat a lapokat, amelyek az ő kezevonásait rejtik magukba — és tőle származnak. Malbim nagysága, tragikus élete, ragyogó alkotását megérdemelnék, hogy a hálatlan utókor többet foglalkozzon vele és többet szenteljen életének és művének kellő tiszteletre és megvilágításra: arról nem is beszélve, hogy szellemi örökségének szellemében kellene élni annak a nagy zsidó tömegnek, amely ma Bucuresztbe él. Talán az ardealik kis közössége az, amely „szellemiek”-ben legjobban megközelíti a malbimi elgondolásokat, mert hiszen ők hirdetik a konzervativizmus erősségét, a „modern idők” felett...

W. S.

Roszbabbodik a mexikói zsidók helyzete

A mexikói szenátusban olyan törvénytervezetet nyújtottak be, amely a mexikói zsidóság jogainak nagyvadású csorbítását jelenti. Ezenkívül teljesen elzárják az országhatárt a zsidók bevándorlása elől. Az akció a „Kiskereskedők és iparosok forradalmi akciója” kezdeményezte és melléjük állott: Manuel Guadalupe és Gillerman Flores szenátor. A memorandumban többek között azt írják, hogy ez bevezetése egy nagyobb akciónak. Annál is inkább, mert a zsidóellenes akciók megindítása sürgető, nehogy túl késő legyen. Mexikóban körülbelül huszezer zsidó van, akik elvezik a mexikánoktól a kereskedelemben és iparban a helyet.

A naplók — a kormányhoz közelálló lapok kivételével — erős támadásokat intéznek a zsidók ellen s őket „mint az ország legveszedelmesebb elemeinek” deklarálják. A zsidók asszimilációja lehetetlen — írják a lapok. — Vegyes házasságot nem szabad megengedni. Az „Universul”, „Exelstior” és a

„La Prensa” lapok azt követelik, hogy ebből mielőbb törvény legyen. Az „Exelstior” többek között azt írja: „Husz éven belül, a zsidók legyőzhetetlenek lesznek Mexikóban, 50 év múlva a politikai és gazdasági élet teljesen a kezükben lesz”. A másik lap egyszerűen a zsidók deportálását követeli. A „forradalmi akciónak” legfőbb követelése az, hogy a Lengyelországból, Oroszországból és Szíriából bevándorolt zsidók működését illegálisnak és antiszociálisnak tekinték. A kiskereskedelem kizárólag a mexikói benschültek részére legyen fenntartva. A zsidó kereskedelmi kamarát nyilvánítások illegálisnak. A zsidók polgári jogait szorítsák meg. A zsidó vállalkozásokat szűkítsék ki, minden naturalizációt vizsgáljanak felül az azokat, akik nem akarnak asszimilálni, töröljék az állampolgárság listájából.

A zsidó kereskedelmi kamara tiltakozó memorandumot nyújtott át a szenátusnak és kéri, hogy a kormány szüntesse meg a zsidóellenes kampányt.

Széli József magyar belügyminiszter kijelentette:

„Nem vagyok kapható zsidóellenes ténykedésekre”

Budapest. — A magyarországi zsidóság még hetek múltán is hatása alatt van annak a november 7-iki razzianak, amely 12 000 zsidót vert fel Álamból és valóságban pánikot okozott a zsidó uccáknak harci jellegű körülmények között. Ezzel kapcsolatban Ruppert Kezso parlamenti képviselő interpellációt intézett Széli József belügyminiszterhez, aki válaszában kijelentette, hogy „sem felekezeti, sem politikai szempontok, hanem kizárólag a rend és közbiztonság kérdése vezette a razzia elrendelésénél”.

Amikor a parlament ülése befejeződött, egy zsidó újságíró a képviselőház folyosóján kérdést intézett a belügyminiszterhez, aki a választ kisse méltatlankodó hangon adta meg:

— Aki engem ismer, az nem tételezheti fel rólam, hogy belügyi intézkedéseimben zsidóellenesség, vagy egyáltalán más, mint a köz-

biztonság feltételén megővása vezetne. Amint a múltban, úgy a jövőben sem leszek kapható a belügyi kormányzatban felekezeti szempontokat érvényre juttatni.

A magyar belügyminiszter nyilatkozata megnagyítottnak hatott az ottani zsidóságra. Mi, akik távolról szemléljük az eseményeket, s híradások nyomán ismerjük a magyar belügyminiszter eddigi ténykedéseit, úgy hiszünk, hogy részéről meg is van a jóakarata, azonban tanácsadói és bizonyos körök oly irányban befolyásolják, amelyről talán maga a miniszter sem tudja, hogy inkább a zsidóság végzálását, mint a magyar közbiztonságot növeli. Az lett volna szép és valóban megnagyító, ha a miniszter kijelentette volna, hogy most már a felsőbb hatóságok is látják, hogy a „galicai beszúvárgás”-ról szóló nyilatkozatos híradások nem egyebek, mint uszítások.

A törökök is megakarják akadályozni a zsidó bevándorlást

Istanbulból jelentik, hogy most került nyilvánosságra Sabri Toprak képviselőnek a volt földművelésügyi miniszternek törvénytervezete, amely arról szólna, hogy a zsidók bevándorlását megakadályozzák Törökországban. A tervezet bevezetésében elmondja, hogy az antiszemitizmus az egész világon növekedőben van. Még Nagybritanniában is zsidóellenes tendencia nyilvánul meg, sőt még a zsidók saját országában, Palesztinában is üldözik őket. A Balkánon és Közép-Európában is növekedőben van a zsidóellenes hangulat, viszont Törökországban most-

tenig minden zoklatástól mentesen tudtak élni. De a török zsidók nem akarják ezt észrevenni és elismerni. Nem akarnak asszimilálni, továbbra is saját nyelvüket beszélik és távol tartják magukat a török életől. Idegen országokból vándorolnak be zsidók, sokan közülük igénylik a török állampolgárságot és ahelyett, hogy törökökké válnának, még inkább judaizálni igyekeznek környezetükkel. Ilyen körülmények között nem kívánatos jelenlétük az országban, főleg azoké nem, akik most akarnak bejönni az ország területére. A jövőben olyan külföldi zsidók, a

A törvényeket az ország összes polgárai kell ismerjék...

és teljes joggal, mert ismerve azokat, tudjuk, hogy mely esetben követünk el törvényellenességeket s hogy a büntetéseket elkerüljük, óvatosságnak kell lennünk. Eppen úgy kell ismerjünk az emberi szervezet törvényeit is, mert ha azok ellen vétünk és idejekorán fel nem ismerjük szervezetünk legfontosabb életfunkcióit: a gyomor- és egész emésztőszervezeteinket, önmagunk ellen követjük el a legnagyobb bűnt.

A világhírű Gastro D., amely három zsenális tudós által lett felfedezve, amerikai gyógynövényből készült; olyan elemeket tartalmaz és olyan tulajdonságokkal bír, hogy nemcsak a gyomor- és bélzavaroknál van rendkívüli hatása, az egész életfunkcióit szabályozza, befolyásolja, de 10-15 éves makacs vese-, epe- és májbetegségekkel is kitűnő eredményeket hozott.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerüzében, Bucuresti, Calei Victoriei 124.

kik Törökországban tartózkodnak, ne kaphassanak tartózkodási engedélyt és semmilyen körülmények között ne lehessenek állampolgárok.

A törökországi zsidóság körében nagy megütközést kellett a tervezet nyilvánosságra hozatala. Jelenleg 100 000 zsidó él Törökországban, akiknek törvényes uton szerzett állampolgárságuk van. 1920-tól 1933-ig jöttek oroszországi zsidók, azonban ezek nagyrésze tovább vándorolt. Különben nem volt zsidó bevándorlás és mióta Hitler van uralmon Németországban, azóta Törökországba igen kevés zsidó menekült. Van ugyan körülbelül 100 egyetemi tanár, tudós és szakember, akiket a török kormány külön meghívott az országban való letelepedésre, hogy tudásukat hasznosítsák az ország javára.

Lord Rotschild emléke. A Balfour deklarációt bevezették a Nemzeti Alap aranykönyvébe, s ez alkotmányból az Executive és a Jewish Agency tagja, prof. Selig Brodetsky nagy beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy 20 esztendő látvatából úgy látja, hogy az államzeme ezután még növekedni fog a zsidóság körében és ezzel a zsidó szabadságszeme is erősödik. Ez az 1937-es esztendő nem emlékeztetendje a Balfour-deklarációnak, hanem a valóság legbiztosabb záloga. Senkinek sem tudja hogyan fog fejlődni a történelem. Lehetséges, hogy más dokumentumok is következnek, de a Balfour deklaráció mindenkor a legerősebb hajtóereje lesz a további fejlődésnek. A Rotschild név mindenkor tisztelgetés és szeretetet fog ébresztani az élővándor zsidó generációk körében. Herbert Sidebotam, aki Scutator aláírta ir, kijelentette, hogy bizik abban, hogy a Balfour deklaráció nem lesz kisebb jelentőségű a jövőben, mint amennyire a múltban volt. Nagybritannia és Írország Nemzeti Alapjának elnöke prof. Samson Wright, tisztelettel emlékezett meg a második lord Rotschildról és kiemelte a Rotschild család 150 éves humanitárius jelentőségét. Capitan Robert Solomon átadta Ussisehkin által aláírt diplomát, a mostani lordnak, aki unokáncse a Balfour-deklaráció Rotschildjának. Lord Rotschild beszédében rámutatott azokra a jelentős etappokra, amelyeket felmutathat a palesztinai építési munka. 1884-ben építette ki Edmund de Rotschild báró a pionirkoloniákat, amikor összesen 25 000 zsidó élt Palesztinában. 1914-ben 80 000 zsidó élt ott, 1917-ben jött a Balfour-deklaráció és a jelenlegi helyzet, amely elpáratlan erőfeszítések árán értünk el. Ha a zsidók megértették volna a „nemzeti otthon” eszméjét, vagy mindenki megértéssel viseltetnék most, akkor bizonyára példátlan fejlődési folyamat következne be Palesztinában — fejezte be Rotschild érdekes beszédét.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 440

„Népek” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak:

Beljöldön: Hítközsegeknek és vállalatoknak	500 le
Magánosoknak egész évre	300 „
„ fél évre	160 „
„ negyedévre	85 „
Külföldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Jugoszláviában	180, 95, 50 pengő
Magyarországon	24 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 5696

Péntek: Kiszlev 22, november 26.

Szombat: Kiszlev 23, november 27.

Heti szidra: וישש

Heti haftora: ה'ה על ששור

Szombat kezdete:

üzel bezárás 4.19

gyertyagyújtás 4.29

Istenliszlet kezdete 4.41

Szombat befejezése 5.36

Ros-Chodes Tévét bencsolás.

Szombat, december 4-én Ros-Chodes.

Vasarnap, nov. 28-án este, Chanuka-gyertya gyújtás.

Nov. 29-től december 6-ig Chanuka.

Az isteni szikra

Chanuka 5696

A midrás szerint Jákob ősapánkat jogos aggodalom töltötte el, amikor látta Eszau családját, a törzstörőket és hisztrályok sorozatát, amint az Irás egyik szakaszában felsorolja.

A midrás aggodalma talán nosamem volt annyira aktuális, mint napjainkban, amikor Jákob kései ivadéka a gyűlölködés szellemében elpusztítással, pogrommal és bojkottal fenyegeti. A lennyel, német, vagy palesztinai testvéreink kétségbeesetten néznek körül, mert nem tudják, hogy honnan jöhet segítség, amely megvéd az ellenségek millióitól.

A proféta megjósolta: „vöhojo besz Jákó” és „idővel Jákob háza tűz martaléka lesz, József háza lángengerré”, „Üvösz Eszau lökés”, míg „a gyűlölködő testvérenek, Eszauanak háza szalma lesz”, megsemmisül, tűz pernyéje lesz. Így van és lesz időtlen időkig. A gyűlölet tüze, akármielyen modern eszközökkel terjesztik is, rádiónal és egyéb propagandával, a vége: szalmaláng lesz, ellobban, semmivé lesz.

Erre tanítanak bennünket a chanuka mesék is. A régi harokról és küzdelmekről szólnak, amelyeket Juda Makkabi és hős testvérei, a jámbor Matiszjohu fia vittek harvonyi csapatukkal, a hatalmas tuelővel szemben. Ezek a mesék már sok sötétséggel dacoltak, így legyőzhető egy millió gyertyafényű lámpa vakító fényét is.

Felmerül a kérdés: Hogyan menekülhet fel, törpe kisebbség a harcot a rettentő túlerővel szemben? Csak egy reményünk lehet: hogy kedvel bennünket az Ur, mert hiszen „mi vagyunk az örök törpe kisebbség”. Kisebbség vagyunk, kevesen vagyunk, de időtlen idők óta gyűlölnék bennünket. Már akkor is, amikor József ősapánk, az egyiptomi népet megmentette az éhhaláltól, mert előrelátó volt és gondos. Aminthogy mindég ezért gyű-

löltek bennünket. Még ma is józsefi szerepet vállalnak sokan közülünk. Így Roosevelt agytrószta is megoldotta tanácsaival a rettentő munkanélküliséget az Egyesült Államokban, amellyel egy új éhínségnek kitétt országot, sőt világrészt mentett meg az alámerüléstől. De hiszen épen ezt nem bírják, meg azt sem, hogy a zsidó nép évezredek óta az isteni dítá szerint rendezte be életét, mert erkölcsös volt, mértékletes, egészséges és szívsős. Ezért maradt fenn és ez ennek titka.

Ebben rejlik jövő fennmaradásának titka is. Ha felismeri a zsidó tanban levő energiák nagyságát, ha meg tudja, hogy az állandó lelkigyakorlatban van az isteni elixír, akkor nem kell félni attól sem, hogy mit határoz az újabb királyi bizottság Palesztinában, mert akkor az osztatlan Szentföldet nem veheti senki földi hatalom el tőlünk. Gyermekünk zsidó nevelésével, áldozatkészséggel hítközsegeinkkel és minden kulturális és szociális intézményeinkkel szemben tegyük meg kötelességünket. Aminthogy Palesztina felépítését is minden erőnkkel támogatni kell. Ha mindezt megesszük, akkor méltóak leszünk a „makabeusok utócai” büszke elnevezésére. Akkor majd elismerik a gyűlölködő népek is mind, hogy valóban jó és derek az a zsidó nép. Akkor majd új világosság fog derengeni Cionban és mindnyájan részeseülünk fényében... Sannicolaul-Mare.

Dr. Feldman Sámuel, főrabbi.

Németország szállít az arab terroristáknak fegyvereket. (Páris). A francia fővárosban megjelenő „Marianne” című lap részleteket közöl azokról a fegyverszállításokról, amelyeket német fegyvergyárak eszközöltek a palesztinai arab terroristáknak. Főszállító az erlurti Suhl fegyvergyár. Kaptak az arabok 98 milliméteres ágyukat is. Francia határőrök többször feltartóztattak karavánokat, és Szíriából szállított fegyvereket kobozták el. A Transjordániából szállított fegyverek amelyeket elfognak, minden esetben német gyármányuk. A transjordániai kormányban van egy szerződése az esseni Krupp gyárral, amely 1938-ig van érvényben. A legaktívabb fegyverközvetítéssel foglalkozó német állampolgár Gustáv Schmeller, aki a westfáliai Münsterből származik és 1920 óta lakik Palesztinában. A „Marianne” szerint Schmeller 1920-ban egy tudományos expedíció tagja volt, amely bejárta Ázsiát és most olyan szeretet játszik ott, mint egykor Lawrence ezredes, az angolok részéről.

Amerikai zsidó cégeket ítélték el, mert megszegték a bojkottot. (New-york). A bojkott-bizottság elítelt három new-yorki céget 7500 dollárra, amit jötekonysági intézményeknek kell adjanak, amiért megszegték a német árucik bojkottmozgalmára tett fogadalmukat. A kereskedők kijelentették, hogy alávetik magukat az ítéletnek és megfizetik a kirótt büntetést.

A sanghaji és tiensini zsidók Dél-amerikába akarnak vándorolni. (Sanghaj). Azon zsidók közül, akik a háború folytán elvesztették az egzisztenciájukat, azzal a kéréssel fordultak a „Hicem” távolkeleti osztályához, hogy segítsék elő számukra a Délamerikába való kivándorlásukat. Azt is kérték a tiensini zsidók, hogy lehetőleg Ausztráliában, vagy Mexikóba mehessenek. Nagyrészt olyanok, akik export-import cégeknek voltak alkalmazásában és a japán-kínai háború folytán elvesztették állásukat. Ha meg is szűnne rövidesen a háború, akkor sines kltátásuk arra, hogy elhelyezkedjenek. A tiensini kérvényezőket azt is kijelentették, hogy zsidó export-cégek, akik nyersanyagokat, gyapjút s egyebet küldtek külföldre, nem tudnak tovább dolgozni és ők ennek folytán kenyér nélkül állanak.

Csuz, Köszvény, reumának kinjait enyhíti a valódi Diana sóborszesz.

Karácsonyi ünnepekre

Turismul Mondial-lal

utazzon Bécsbe, Prágába, Budapestre. Vonaton II. osztályon, hálókocsival. December 24-től január 4-ig.

Riviera, Budapest, Velence és a posztumiai cseppkőbarlangok.

(Nizza, Antibes, Juans les Pins, Cannes, Cap Ferat, Villefranche, Beaulieu, Eze, La Turbie, Monte Carlo, Cap Martin, Menton Vintemille.) Bordičera, San-Remo, Triest, a posztumai barlangok. — II. osztály hálókocsival. December 23-től január 7-ig.

Itália Sziciliával, Budapest és Velence, a francia Riviera, az olasz Riviera, társaskocsival Genováig, Nápoly a Palermo gőzessel, Taormina, Róma, Florenc, Triest, a posztumiai cseppkőbarlangok. Vonaton II. osztály, hálókocsival. - December 23-től január 14-ig.

Berlin, Brüsszel, Ostende, London, Párizs, Berlin, Potsdam. Vonaton II. osztály, hálókocsival. December 21-től január 8-ig.

Egypton, Sztambul, Athen, Beyrut, Haifa, Alexandria, Kairo, a Piramisok. December 20-től január 9-ig.

Elsőrangú hotelek, élvezetes kirándulások.

Információkért, prospektusért és feliratozásért forduljon

TURISMUL MONDIAL-hoz

mely M. BARASCH és I. BREBU vezette alá áll. BUCURESTI, Calea Victoriei 60. Telefon 4.85.07.

— A „La Stampa” a cionizmus ellen. (Róma). Az „Il Tevere” római napilap támadást intézett Prato grand-rabbi ellen. Erre a támadásra rálicíttal a turini „La Stampa”, aki szintén erősen támadja Prato-t budapesti beszéde miatt. A cionizmus ellen is támad és azt írja többek között, hogy Olaszország Földközi tengeri érdekei teljes ellentétben vannak azzal a céllal, amely egy zsidó vallásos államot akar létesíteni az angol imperializmus égése alatt. Aki támogatja a cionizmust, az az olasz érdekek ellen küzd. A főrabbi és hívei felelősséggel tartoznak annál is inkább, mert élvezik az olasz állampolgárság minden előnyét.

— Gandhi nem helyesli a palesztinai arabok megmozdulását. (Bombay). Néhány héttel ezelőtt a palesztinai arab lapok azt írták, dr Bidem Roy látogatása után, aki állítólag Gandhi üdvözlését tolmácsolta az arab nacionalistáknak, hogy a mahatma a Balfour deklaráció elleni küzdelemre szólítja fel őket. Most a Zsidó Távirati Iroda utján Gandhi titkársága kijelentette, hogy Gandhi soha ilyen, vagy hasonló nyilatkozatot nem tett. Ehhez a demontézhoz dr Roy is csatlakozott, aki szintén kijelentette, hogy nem tette meg a neki imputált nyilatkozatot. Annál kevésbé tehetne, mert erre neki semmiféle megbízatása Gandhitól nem volt. Az ügyet megemlégték annakidején a muftinak is, aki kitért a válaszára elől.

IRON TRIUMPH

Modell 1938.

Legjobb minőség. Bizonyítéka, hogy Csehszlovákiában két hónap alatt több mint 6000 Triumph készüléket adtak el.

Ára 6880,- lei

Minden szaküzletben kapható.

IRON-TRIUMPH

60 állomásvétel. Hullámhossz 18—2000 m. Természethű leadás. Nagy hangerő.

Az új
Dr. LENGYEL
SZANATORIUM
Cluj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3 A)

Románia legmodernebb gyógyintézete, nagy parktól körülvéve a város centrumában. Minden szobája terraszra nyílik, 300 m² tetőtérrel van, ahol egész nap és az év bármelyik szakában nap- és légfürdőt lehet venni. Modernül berendezett műtőterem és szülészoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vízgyógyintézet. Bőrfürdő, amely krónikus bőrbántalmak, székrekedések, epe- és vesekőknél kitűnő eredményeket ad. Electrotherapia: ultra rövidhullám és minden más villanykezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A teendőkről részletes gyerekek kezelésére igen alkalmas és Romániában páratlan. Fogzó- és hízőkurák. Diétás konyha. Fertőző betegeknek minden beteg felvételére. Csillogó és lábadozó betegeknek is igen alkalmas. Mérsékelt díjazás. Szabad orvos-váltás. Az intézetnek rituális konyhája is van.

— Súlyos kimenetelű kardpárba Szegeden egy nyílas rőpirat miatt. (Szeged). Szerdán este a szegedi vívóegyesület vívóteremben véres kardpárba folyt le Domán Miklós délvidéki vívóbajnok és Hajas Sándor között, akinek neve a szegedi nyílasmozgalmakkal kapcsolatban vált ismertté. A párba előzményei még az év márciusáig nyulnak vissza. A szegedi nyílások akkor gyalázható hangorópiratokat adtak ki, amely gúnyos hangon emlékezett meg a zsidóvállalás szegedi sportolóról. A rőpiratot Hajas Sándor jegyezte fel, feloldás kiadóként. A rőpiratban foglalt kérdések miatt egész sorog lovagias ügy keletkezett. Hajas Sándort többen provokálták, főleg azok, akiket név szerint említett meg a rőpirat. Provokálta a Hajas Domán Miklós is. Szerdán este került sor a rendkívül súlyos feltételi kardpárba lebonyolítására. A felek rendkívül hevesen csaptak össze, az első menetben Hajas a jobb karján lapos elövágást kapott, a második menetben erős lapos vágás érte a jobb karját. A harmadik menetben pedig Domán kardja ellenfelén egy 15 centiméter hosszú, mély sebet ejtett, amely a nyaknál kezdődik, keresztülhaladt a kulcsfonton és mellen. A segédék a párbaft félbeszakították, Hajas sebet az orvosok összevarrták, majd ötpernyi szünet után ismét felálltak egymással szemben a felek. Azonban Hajas lántorgott, szédült és miután az orvosok megállapították, hogy pulzusa kétszázán felüli, a segédék a párbaft Hajas harcceptelensége miatt befejezték nyilvánították. A párbaft után a felek nem békültek ki.

— Anglia követeli az olaszoktól, hogy hagyjanak fel az antibrit propagandával. (London). Lord Perth, az angol római követ felkereste Ciano grófot, az olasz külügyminisztert és a brit kormánynak négy kérdését terjesztette elő. Ezek közül az egyik: ne folytassák a britellenes propagandát Egyiptomban és Palesztinában.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
(a bala-marei rabbi hechsere)
BUCUREȘTI,
Str. Lipscani 7.
Telefon: 462-91
Sooc hátamogott. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!

— Kárpótlást kapnak az 1936 évi zavarások áldozatai. Tel-Aviv és környékének lakói, akik megsebesültek a múlt évi nyugtalanságok idején, most 10.000 font kártérítést kaptak a kormánytól. A legmagasabb összeg 250 font volt, amelyet azok a családok kaptak, akiknek megölték családfeleit. Ugyanezt az összeget kaptak kivételesen annak a két ápolónak katonái is, akiket megölték. Márta Fink és Nachama Zedek voltak a szerencsétlenek. Mások 80-tól 100 fontig kaptak kártérítést. Sebesültek 25 fontot kaptak.

— Metaxas miniszterelnök az Aranykönyvben. (Athen). Metaxas tábornok, görög miniszterelnök fogadta a görög cionista föderáció delegációját, amely egy ezüst tartóban átnyújtotta neki a Zsidó Nemzeti Alap aranykönyvébe való bevezetésének okmányát. A miniszterelnök megköszönte a delegációnak és kijelentette, hogy a görög zsidóság Hellasnak fiai, amelynek teljesjogi polgárai. Híve a palesztinai újjáépítésnek és a zsidó kulturrezesszansznak, amelyet most építenek ki az új országban.

— Francia kemitő alakult dr. A. Rundt palesztinai ünnepi játékoknak előmozdítására. Páris. A párisi konzisztórium tagjának, dr. Henry Bodenheimernek házában gyűlést tartottak, amelynek tárgysorozata dr. Artur Rundt által tervezett palesztinai ünnepi játékok megszervezése volt. Elhőkült Théodora Valensy. Rundt referált az eddigi munkáról és egy francia komitő felállítását javasolta, ami meg is alakult. Csatlakoztak eddig a komitőhöz: Léon Aizary, Henry Bodenheimer, Justin Godard szenátor, Izrael Jeroikin, Darius Milhaud, a világhírű komponista, Léonce Bernheim, Salomon Sénonour, Henri Hertz, azonkívül dr. Willy Netter és Teodor Valensy képviselő. Ezenkívül svájci és belga komitét is létesítenek. Tiszteletbeli elnökké egy ismert zsidó világnagyságot választanak meg.

— Mit ír az Új Magyarország a francia nagy lapról: a Populaire-ről? A budapesti „Új Magyarország” cikket ír, amelyben közli a teljes szerkesztésű névsort. Főszerkesztő: Leon Blum. Főmunkatársak: Rosenfeld és Herman belpolitikai, Léwy és Bracke külpolitikai szerkesztők. Technikai szerkesztő: Moch Moritz, Leon Blum unokatestvére. Szerkesztőségi tagok: Cohen-Kohn, Goldschild, Zymisky, Paz, Weil-Reynald, Serpe Mosti, Mikolich Zsuzsa, Lieberman, Naegeli-Schlessor és Deutsch Gyula. Természetesen megfelelő „kommentárral” kíséri ezt az antiszemita magyar lap. Többek között azt írja, hogy ilyen komplett faji- és jogvédő névsort pesti redakciókban sem lehet találni. Az igazság az, hogy a „Populaire” valóban demokratikus orgánus, de nem áll kimondottan zsidókból, hanem sok nem-zsidó szerkesztőségi tagja is van. Csak a tendencia áttetsző és tipikusan arra vall, hogy az „Új Magyarország” mindenben csak a „zsidót” keresi.

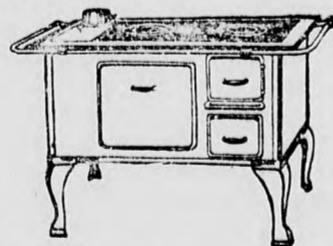
— Nagy kavardás egy zsidó szobrász műve körül. London. Jakob Epstein, ismert londoni zsidó szobrász legújabbán a keresztények megváltoztatás örökítette meg egészen sajátos felfogásban. A szobor, amely rózsaszínű alabástromból készült, két méter magas, sulya két és fél tonna, másfél évig dolgozott rajta a művész, most pedig támadások központjába került, mert egészen eredeti felfogásban interpretálja a kereszténység legnagyobb fiát. Egyik budapesti antiszemita lap azt írja a szoborról: „megborzongunk ennek a remekműnek láttán. Valami torz ázsiai diktátor barbsár vonásai sötétlenek az arcon. Puffadt hasával kínai mandarinná, ludtalpaival valami kővér keleti „polgárra”, összehatásában mégis leginkább Leninre emlékeztet, a szörnyű figura”. Kétségtelen, hogy nagy vita van a szobor körül és erősen viharoznak az ellentétek körülötte.

IGAZI ÉLVEZET
esős, szeles időben
alapos bedörzsölés
DIANA
sósórszesszei

— A cseh igazságügyminiszter betöltötte a fiilin használatát a fogházban. (Huszti). Müller Jónás tekintélyes huszti kereskedő évi-zedeken át rendkívül ellenséges viszonyban állott régi konkurenciával, Glück Dániellel. Az üzleti harc elfajult az utóbbi időben. Tömegével adták be egymás ellen a különböző bűnvádi feljelentéseket. A feljelentések folytán egymást érték Huszton a letartóztatások, hivatalnokai áthelyezések és házkutatások a titkos szeszfordók leleplezésére. Röviddel ez előtt a hatóságok feljelentés alapján letartóztatták Müller Jónást, akit illegális szesz-eladásával vádoltak meg. Állhatatosan tagadta a vádat és már-már rendeződött volna a dolog a pénzügyi hatóságokkal, amikor váratlan dolog történt. Müller Jónást fogházi cellájában a fiilin szájokra felakasztva találták. Müller öngyilkossága valószínűleg felkavarta a környék lakosságának a békéjét. Müller halála után különböző fantasztikus hírek kerültek szárnyra. A vezetőújság jelentést tett az ügyről a cseh igazságügyminiszternek is, amely első intézkedésképpen betöltötte a fiilin használatát a fogházakban, ugyanakkor beható vizsgálatot indított be a nagy port felvert ügyben. Müller családja bűnvádi feljelentést tett dr. Lakatos Imre fogházi főorvos ellen.

Háziaszonyok öröme

Speciális szerkezet!
Minimális fa fogyasztás!
A masszív „ELITE”-tűzhely
egér zománccal kívül. — Tűzálló scharnittel belső.
Szántó, Oradea
Zephir kályhagyár, essingeni faredőnyök,
acél lemez-redőnyök
Kérjen árajánlatot érdeklözésért!

Ha egy doboz RAVEL pudert, arc-festéket vagy ajak-rouget vásárol, minden dobozban meg fogja találni a másik két gyártmány egy-egy miniját, melyek meggyőzik Önt a gyártmányok kiválóságáról

Magyarországi ASSZONY

Ravel

Minden dobozhoz mellékelve van az arcboríték megfelelő színárnyalat kiválasztásához szükséges utasítás.

Amerikában néger - Európában zsidó

— Riport egy néger-zsidó jazzdobossal —

(Brighthon.) Az előkelő Hotel Savoyban itt Brighthonban ök a sztárjai: Mr. Frank Douglas Withers és jazz zenekara. A primadonna pedig egy daliás természetű, karcsú, szürokfelete gentleman, a jazz-dobos. A hőféher ladyk nemzetiségi különbség nélkül rajonganak érte. Kalandjairól fantasztikus meséket rebegnek. Talán fele sem igaz a meséknek. De annyi tény, hogy a jazzdobos ördögien érti a mesterségét. Nemcsak dobol, játszik, énekel, mókázik, szórja magából a jókedvet, mint egy székőkut. A fizetés elég tisztességes lehet. Mikor a doboverőt hajjálga, a jobbkeze kisujján lencsenagyságu szoliter villan akkora kék fényel, hogy a hall legutolsó asztalánál is vakit.

Egyszer, étorai tea közben, a zeneszűnőben beszélgetni kezdtem vele. A szikrázóan jókedvű néger jazzdobos, mint magánember, halk és szomorú. Ezen indult el a diskurzusunk is:

— Mr., Ön fellépésen kívül mindig ilyen szomorú?
— Jes. Minden komédiás szomorú a magánéletben.
— De Ön zenész.
— Most. Azelőtt színész voltam.
— Hol játszott?
— Londonban is. En voltam az első színes színész, aki európai színpadon fehér partnerekkel játszottam. A partnernőm Miss Irene Vanbrugh volt.

Tíz év előtt Anglia legnagyobb sztárja s ma is a legelsőik közül való. Jobban meg-nézem a színes gentlemant:

— Mi a neve?
— Harris Boehm.
— Tessék? Boehm?
— Igen. Boehm. Csodálkozik a nevemen és valamit gondol magában? Jól gondolja. Iam jew. (Zsidó vagyok.)
Persze, nem csodálatos, ha ezután hűségesen megvárjam zárórát és záróra után együtt ittunk egy koltélt a szálló elhagyott halljában. Erdelket Mr. Boehm. Mint hitsoros. És mint riport-anvag.
Kérdéseim szigorú mellőzésével, itt adom azt, amit mondtott:

— Hafin törzsből származom, a nyugat-afrikai Elminában születtem, negyvennyolc évvel ezelőtt. A hafin törzsből mindenki zsidó. Ösi vallásunk ez. Minden ritusunk, minden szokásunk azonos az amerikai, vagy akármelyik európai állam zsidóinak ritusával és szokásával. (Bízsékn.) Tehát valódi zsidók vagyunk. Nem úgy, mint más színes zsidók, akik tele vannak babonával és zsi-

dótlansággal. — Hogyan jutottam a nevemhez? Anyám származott a hafin törzsből, apám Isaac Boehm, amsterdami zsidó volt, aki kivándorolt. Akkor még Nyugat-Afrika holland gyarmat volt. En anyára hasonlítok, de van egy hügom, az apámra ütött és olyan fehér, mint a nap.

— Apám gazdag ember volt. En Londonban jártam az egyetemre. Aztán meghalt apám és én abbahagytam a jogi tanulmányokat. Színész lettem.

— Igen, vittem valamire. Mint már mondtam, Anglia legnagyobb női sztárja volt a partnerem. De nem fogott a hely. Tizenöt évvel ezelőtt megtanultam dobolni. Most ezzel a társulattal járom a világot. Amerikát, Franciaországot, a Riviérát. Csak a legjobb helyeket. A zenekar nagyon drága.
— Mikor jártam otthon, Elminában? Minden évben meglátogatom anyámat és hügomat. Ott éldéglének a nagy öserdő szomszédaságában. Hügom az állami óvoda óvónője. Megélnék. En is segítém őket. Őszi ünnepekre szoktam hazajárni. Akkor már vége a nyári szezonnak és még nem kezdődött el a tél. Rohaszonkor mindig otthon vagyok. És Szukkosz után jövök ismét el. Európába, Amerikába, ahová kell...

— Hogy mit szölok a vallásomhoz? Ez az egyetlen igaz vallás. Isten ezt nyilatkoz-tatta ki a Szináj hegyen. Mit lehet ehhez szólni? A hafinok vallásosak és hűségesek. Pedig mióta az angolok ott az urak, nagyon erőszakosan terítettek. Hallottam, hogy van antiszemizmus, sőt tapasztaltam is. Egyik kollégám, a harmonikás, amerikai fehér-zsidó. Feleségül akarta venni egy cincinnati protestáns pastor lányát. Nem adták hozzá, mert zsidó. En majdszak zsidólányt veszek el, ha megnoztulok. Fehéret, persze, hogy fehéret, de a haja fekete lesz, mert az igazi zsidólányunk fekete a haja.

— Egyébként nemcsak mint zsidó, hanem mint néger is tudom, mi az előélet. Amerikában, ahol, mint zsidónak semmi bajom sem lenne, mint négernek uton-uffelen kellemeitlenésem lehetne, ha ki nem kerül-ném. S hogy ennek dacára nem vagyok-e el-keseredett? Hogy nem szeretnék változtatni sorbarm? Uram, én zsidó vagyok, a hafin törzsből. Isten akarta így és én ezzel meg-vagyok elégedve. Ez nem is lehetne más-kép. A kiválasztott néphez tartozom. Ha Ön zsidó lenne, megértene ezt.

— Mr. Boehm, én is zsidó vagyok. Megérté a kezemet.
— Na látja...

S mikor elbucsuzunk egymástól, kint a csendes, elegáns főuccáján az elegáns és finom fürdőhelynek, Mr. Harris Boehm, hafin törzsből való ősi vallású, négerzsidó felnéz az égbe a pislákoló csillagok felé:

— Jövő héten van „Jahrzeitom”, apám után. Minden évben ez a legszomorúbb gondom. Tavaly Cannesben voltunk, nem volt templom, nem volt minjain. Tavalyelőtt Palm Beachben sikerült utolsóperben összehozni tíz embert. Nem lenne segítségemre? A harmonikással és Önnel együtt hárman lennénk. Márcsak hét ember hiányzik. Ambár itt, Brighthonban...

Megígértém Mr. Harris Boehmnek, hogy összeverbuvalom a hiányzó hét zsidót.

Es lesz minjain itt Brighthonban. Egy néger-zsidó testvér minjainja.

Dr. Karl Erich Fröhlich (London)

— Megrendítő öngyilkosság Maramuresben. Megrendítő tragédia játszódott le a cseh Maramuresben, ahol nagyközönségben. Lautman Bernát ismert nevű fanagykereskedő feltűnő szépségű és nagyműveltségű 20 éves leánya, Lautman Helén önkézevel vetett véget életének. Az életunt leány nagyon mennyis-ségi ecetsavat ivott. Beszállították a Sighet-tel határos szlatinai kórházba. Segíteni azonban már nem lehetett rajta, rettenetes kínok között kiszervevedett. A tragikus sorsu urileány gyakran fordult meg Sighetben, ahol kö-zeli rokonai élnek. A Lautman-család egyike Maramures megye legelőkelőbb zsidó családjának, éppen ezért a tragikus eset az egész környéken mély megdöbbenést váltott ki. Az öngyilkosság háttere teljesen rejtélyesnek látszik, egyesek szerelmi csalódást emlegetnek, de valószínű, hogy a nagyműveltségű leány beszámíthatatlan pillanathban dobta el magától az életet.

— Clujon ha jól akar étkezni, vagy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozóhelyét, a Mátyas éttermet, Calea Keg. Ferdinand 49.

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat új helyiségünkben Str. Ep. Ciorogariu 4.
Szebbnél szebb perzsaszőnyegeket, bel-és külföldi fonalakat. — Szőnyeg javítá-sok. — Allandó tanfolyam „ORIENT”
Schulhoi Eminé, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

Jeruzsálem. — A brit kormány rendeletére naponta kétszer ellenpropagandát szolgáló előadásokat tart a jeruzsálemi rádió, hogy ezzel ellensúlyozzák a bari-ai ország leadóinak arab nyelven leadott tendenciózus propagandáját. — Tulkarem melletti arab faluban megrongáltak a telefonvonalakat és ezért 150 font kollektív büntetésre ítélték a falut és ezenkívül tíz rendőrt is küldtek, akiknek elzárását a falunak kell vállalni. — Három letartóztatást eszközöltek, mert azzal gyanúsították az arabokat, hogy ők támadták meg revolverlovásokkal Nas-hasbi házat a legutóbbi héten. — A jeruzsálemi-alföldi országúton levő hid mellett egy akna robbant, amely csak kevés kárt okozott. A robbanás nemsokkal azután történt, amikor egy rendőrautó haladt át a hídon. Ezzel kapcsolatban a közelben levő Suhah falut körülvették a rendőrök és házkutatást tartottak. Tíz arab letartóztatásban maradt. — Suraya Buder mérnököt, aki Jeruzsálem város alkalmazottja és Suhli Murad-ot, a vízművek legfőbb intézőjét letartóztatták és Akkoba kísérték. Azzal gyanúsították őket, hogy terroristákkal álltak össze. Herzlán kolónia mellett letartóztatták. — Cásarea muktárijának 12 éves fiát megsebesítették arab terroristák, mert apját azzal gyanúsították, hogy földet adott el a zsidóknak. — Az „Adifaa” arab újság közli, hogy rövidesen rendelt jelenik meg, amely szerint a Peel javaslat szerinti törvényi állam területén nem szabad zsidóknak földet vásárolni. — A bevándorlási departement tisztviselőjét, Mose Meledet-ot akormány kinevezte a tel-avivi közötti személykiváladási vezetőjének. — A damaskusi brit konzul felkérte a syriai hatóságokat, hogy az oda-menekült agitátorokat utasítsa ki az ország területéről. — Benjámin-ban meghalt Oskar Strauss, akiről utólag kiderült, hogy nem öngyilkosságát nem követett el, sem pedig nem ölték meg, hanem szerencsétlenség áldozata lett.

Varsó. — Lodz közelében Jakob Gitermann kereskedőt Marlovski Stanislaw erdőőr lelőtte. A kereskedő azonnal meghalt. — Ismeretlen huliánok megszenvedték a zsidókat az októberi temetőt. A tetesek 20 sírkövet szeszemboltak. — A lengvéri egyetemen a gettopadok ügyében lezajlott szavazás után a rektor rendeltetett közzé, amelyben felszólítja a zsidó diákokat, hogy a tantermekben a baloldali padokat foglalják el, ahol más lengyel diákok is ülhetnek. A rendelet nem beszél gettopadokról, hanem csak külön padokról. Az előadások ma megkezdődnek.

Berlin. — Schneidemühlben nemrég behatoltak az államrendőrség emberei az ottani zsinagógába, ahol éppen istentiszteletet tartottak és kényszerítették az ajtószűkeket, hogy szüntessék be imáikat kihallgatásoknak vetették alá a pübeli betűkötés kapcsán. A kihallgatás ideje alatt a zsidók, a rabbi is a fal felé kellett hogy forduljon, mivel az államrendőrségi tisztviselő kijelentette, hogy nem tudja elviselni egy zsidókat a tekintet. Schneidemühlből egyébként a legtöbb zsidó elköltözött az utóbbi hetekben. — Hessen körzetében Warnings helységben már 1935-ben formális pogrom volt, melynek következtében öt zsidó család maradt csak ott. Néhány hónapja ezelőtt ezt az öt családot éjszaka megrámták házaikban. A szerencsés emberek a szomszédos mezősekre menekültek, ahová követek és súlyosan bántalmazták őket. Másnap vagyunk hátrahagyásával elhagyták Warningsot, amely ily módon teljesen „judenrein” lett. — Beuthen és Güttenang szőlősi helységeiben 1937 augusztusában lerombolták a zsinagógát. A kijáratosi munkálatokat az S. A. legények akadályozták meg, úgy hogy hónapok óta romokban áll a zsidó imaház. A Jewish Agency a Balfour deklaráció 20 éves fordulója alkalmából szép ünnepséget rendezett Berlinben. A zsidók birodalmi képviselete a zsidó népiszkolák részére tartóztatást dolgozott ki, amelyet a birodalmi nevelésügyi miniszter engedélyezett.

Damaskus. — A legutóbbi palesztinai események miatt Szvábban bulvos gazdasági krízis kezdődött. Különösen a damaskusi és homsi textilműhelyek között utalódik munkanélküliség, mert a palesztinai rendeletek a minimumra csökkentek.

— **25 EVES PAPI JUBILEUM.** A pancotai izr. anyakönyvi kerület november 28-án egy chanuka-est keretében ünnepli meg Sorneschein Eliás főrabbi 25 éves papi jubileumát. A program szerint este fél 9-kor lesz a diszközgyűlés, utána pedig teaesély. A jubiláló főrabbi általános közszeretnek írvend és sokan fogják felkeresni nemcsak közvetlen hívei közül, hanem az egész országból is szerencsekívánataikat tolmácsolni.

— **Borzalmas tüzhálalt szenvedett egy csempésző fiatalember.** Tauban Jenő 22 éves fiatalember néhány üveg romániai monopol-szeszt vitt magával a szomszédos Sztalinára, amely Csehszlovákiához tartozik. Hogy a cseh határőrök őberségét kijátsza, a szesz üvegeket bő gólnadrágjának szárában rejtette el, valamiképpen odaerősítve az üvegeket. A fiatalember már szerencsésen átjutott a hídon, de a sztalini „Karpátia” szálloda előtt megbotlott s az egyik üveg összetört. A szesz szétfolyt az uccán. Egy lelkiismeretlen szemtanú égő gyufát dobott a kiömlött szeszre, majd értesítette a finácnokot. A gyufától lángot fogott a szesz. A lángok pillanatok alatt elleptek a szerencsétlenségű fiatalemberrel, aki égő fálykákent igyekezett menekülni a közeli finácnok elöl. Véletlenül a helyszínen tartózkodott Grozuta sígheti rendőrkömiszár, az ismert név rádiókezes, aki a fiatalember segítségére sietett, a földre dobta és saját télikabátját borította rá, hogy a lángokat elfojtsa. Esés közben azonban eltörték a többi szeszüvegek is és a tűz újabb erőre kapott. A szerencsétlen fiatalembernek még volt annyi ereje, hogy egyedül menjen a kórházba. Feketére égett teste szörnyű látvány volt. A kórházban már nem tudtak rajta segíteni, borzalmas kínok közepette ki-szenvedett.

ארטה בש
bodegámat áthelyeztem a Strada Azilul de Noaple 12 sz. alá (Teatru Regina mögött). Ugyanott egy elegáns, tisztá vendéglőt nyitottam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN. (volt Bodega Postei, Bucuresti)

— **JELLEMZŐ ISKOLAI INCIDENS EGY TARNOWI LEANYISKOLÁBAN.** (Varsó). Jellemzésül annak a körülménynek, hogy milyen eszközökkel dolgoznak az antiszemiták még a lengyel iskolákban is, a lapok a következő esetet közlik: A tarnowi leányiskola hetedik osztályában egy füzetből kiszakított lapot találtak, amelyen az volt írva, hogy „minden lengyelnek és nemzsdónak le kell vágni a fejét”, meg az, hogy „le a lengyelekkel”. Az irkhalat egy zsidó leány padja alatt találták meg, aki az osztály legjobb tanulója volt. Természetesen lengyel lányok találták meg és beadták a tanárnőnek. Amikor felelősségre vonta a zsidó iskoláslányt, az kategorikusan kijelentette, hogy nem ő írta, hanem valaki más, s ezért azt ajánlja, hogy kutassák át minden leány irkáját, hátha megtalálják azt a füzetet, amelyből egy lap hiányzik. A tanárnő meg is tette, átnézte a füzeteket és megállapította, hogy egy lengyel leány füzete hiányos. Amikor felelősségre vonta, az írva vallotta be, hogy ő írta a gyűlölködő szavakat, mert szülei tanácsolták neki, hogy ezzel kompromittálja kollégáit. Az eset nagy felütést keltett az iskolában és a tarnowi zsidó lakosság körében is.

KITARTASSAL MINDEN ELERHETŐ
Két hitosorsos a meggazdagodás nehéz problémájáról beszélgetnek.
— Néz! — magyarázza az egyik — mindennek az alaja a kitartás. Akinek kitartása van, mindent elér. Itt van például az a Napoleon. Mi volt, ki volt? Egy kis korzikai fiskális gyerek volt és kitartással hadnagyból Franciaország császára lett.
— Igen, igen, — néli elene a másik — de a végén az angolok mégis legyőzték.
— Igen, mert az angolok még kitartóbbak voltak.

BESZÉLGETÉS
— Ön sikert? Na mondja már, mert szeretném tudni, hogy sikert-e Ön?
— Igen, igen. Rövidlálto vagyok ...

MIT CSINÁLNAK A SZELŐJOBOLDALIAK?
Ha szigorúan vesszük, akkor a szélsőjobboldaliak is osztályharcot csinálnak.
— Hogyan?
— A zsidókat másodosztályú polgárokká akarják degradálni.

A LENGYELEKNEK MINDEN MEGÁLLOTT
Az új diákszájrák óta, amelyet azzal parvoznak ki, hogy a diákok állva maradnak az előadások alatt, a következők elmondására birta az egyik lengyelországi zsidó.
— Nálunk állnak a diákok, állnak a professzorok és — megállott a kultúra is.

AHOGY AZ ARABOK ÜNNEPELNEK ...
Sie haben Feuer gemacht in Balfour-Wald, so feiern, den Balfour-deklaration ...

EGY SZOVIETTÁBOROK JELENTÉSÉNEK SZTALINNAK ARRÓL, AMI A SPANYOL HARCÉREN TÖRTÉNIK ÉS TÖBBEK KÖZÖTT A KÖVETKEZŐKET JELENTI:
— Katonánk nem tudnak elég jól találni — mert az ellenség nem áll a fahoz ...

ABESSZINIA
Egy lengyel hitosorsos mondja, ami nem lehet, csak eredetiben elmondani:
— Der Negus leidet iet Not. Er tracht schon nicht jetzt wegn Abessinien, nun wagen a-biss-in-jen. (Kenyer gondjai vannak és Abesszinia a zsidój)

CSAK NE EMBERVÉRREL
— Csak az a leghőbb kínátságom, hogy az új Berlin-Róma-Tokio tengelyt ne kenjék embervérrel, hogy jobban forogjon ...

HA ELVESZIK A „JID”-ET ...
Der ganze Dreieck, Berlin, Rom, Tokio, hat sich auf „jid”. Nemnt a meck die jiden, von Dreieck, was bleibt davon? ...

EGY HERING ESET
Egy Wilhelm Schulze nevé hakerkedő oda-állott heringre hordója mellé Berlinben és a következőket kiáltotta:
— Kaufet meine Hering, sind gross und fett, wie — Gering ...
Erre bezárták. Amikor kijött a börtönből, újra árulni kezdett és így szólt:
— Kaufet meine Hering — sind so gross und fett, — wie vor zwei Wochen.

ELEGANCIA
Schmülke keresztberakott lábakkal ül a kávéházban és nadrágját magasan felhuzza, hogy zokniját teljes pompájában érvényesüljön.
Barátja csodálkozva szólta meg:
— Schmülke, hogy te milyen elegáns vagy! S milyen gyönyörű zokni van rajtad!
— Mbaht! — mondja Schmülke, — már három hete hordom és te csak most veszed észre?

NEM TUDJA, HOL ÁLL A FEJE
Reb Jichokot áldási a sors. Egyik pech után éri a másik. Egy napon felesége látja, hogy magasan a feje fölött gesztikulál.
— De Jichok, mit csinálasz? — kéri kétségbeesetten a felesége.
— Nem látod? Vakarom a fejemet.
— A fejedet? De hiszen a fejed fölött gesztikulálsz.
— Hát tudom én már, hol áll a fejem?

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Dolgozunk az önálló zsidó listák érdekében

Bámulatos rövid idő alatt futotta be az ó-királyságbeli zsidóság azt az utat, amelyhez a német, vagy magyar zsidóknak száz esztendő kellett. Az asszimilációs politikának rendkívül kedvezett az a korszak, amely lezárult 1914-el. Az emancipációs olyan terepnumra vitte a zsidó fejlődést, amelynek hatalmas előnyei voltak, de belső struktúrájában és belső kifejlődésében bizonyos szempontból ártalmas is.

Az ó-királyságbeli zsidóság csak a világháború után szerelte meg egyenjogúsítását és alig husz esztendő alatt következett be az a belső meghasonlás, amelyre legjobban az a lemondás mutat, amely a napokban következett be. Filderman, az Uniunea Evreilor Roman elnöke lemondott állásáról, a szervezetben dúló különböző divergáló felfogások miatt. Ez az izzás, amely most az UER-ben van, természetes folyománya annak az asszimilációs törekvésnek, amelytől a husz esztendő alatt nem tudt megszabadulni az ottani zsidóság egyrésze. Vannak, akik Horia Carp alnőkhöz az élen a Zsidó Párttal való kollaborációt hirdetik, vannak viszont olyanok, akik a román pártokkal, különösen a nemzeti parasztpárttal való együttműködés mellett emelnek szót, — végül vannak olyanok, akik szabadkezelt akarnak biztosítani maguknak.

Ne tagadjuk, mert hiba volna, hogy ábrós és sajnálatos a zsidó erők szempontjából, hogy az UER és Zsidópárt nem halad együtt, mert ez az összefogás feltétlenül nagy előnyöket biztosítana a zsidó lista győzelmi esélye szempontjából. De viszont elsőggedésre sincs semmi okunk. Nincs pedig azért, mert hiszen a legutóbbi választáson is egyedül ment a Zsidópárt és ha szabadon tudták volna mindenhol letenni a listákat és nem lettek volna egyéb nehézségek, akkor most is lett volna 4—5 zsidó képviselőnk az elmúlt négyéves parlamenti szesszióban.

Az ardeali, bucovinai és basarabiai zsidóknak nincsenek hasonló töprengései, mint ó-királyságbeli testvéreinknek. Ezekben az országrészekben szerencsére rásemült már a zsidóság több mint 90 százaléka arra, hogy a legegyszerűbb és legbecsületesebb ut az, amire tizenöt esztendővel ezelőtt ráleptünk. Itt már a zsidó választók igazi felszava az lett: hogy zsidók választók!

Erezük az elmúlt esztendőben nap mint nap, hogy milyen felmérhetetlen jelentőségű lett volna az, ha sikerült volna zsidó képviselőket bejutatni a parlamentbe. A saját bőrünkön tapasztaltuk ezt a végtelen nagy hiányosságot. Most, hogy a Zsidó Párt bátran, lelkesen és ereje tudatában újra felveszi a harcot az önálló listával, hogy megfelelő képviselők juttassa a zsidóságot, nincs oka és nincs is módja a zsidóságnak arra, hogy kétségek merüljenek fel annaké-

ve, hogy hova adja le voksait. A Zsidó Párt van és lesz olyan erős, hogy minden belső egyenlenség dacára, amely az UER-el kapcsolatosan felmerült, még mindig felvonultassa azokat a választói tízezreket, akiknek szavaival eldől jövőnk a december 20-iki választási küzdelem.

A Zsidó Párt leteszi a listákat minden olyan kerületben, ahol zsidó szavazatok megfelelő számarányban vannak. Az ország megyéi közül több mint ötven olyan, ahol vannak zsidó választók. Bizonyos az is, hogy az ó-királyságbeli zsidóság is nagyrészt a zsidópárti listára fogja adni szavazatát. Ha valaha szükség volt erre, úgy most kétségtel-

lenül eljött ennek ideje. Megmutatja majd az asszimiláció útjára nemrég rálepett zsidóság is, hogy minden „magasabb elgondolás” dacára, nem talál más utat, mint a Zsidó Párt által kijelölt egyedül helyes és okos utat. Azokban a megyékben pedig, ahol zsidó lista nem lesz letéve, ott nem olyan román pártra kell leadni a voksokat, amelyekre több-kevesebb joggal rámondják, hogy „demokratikusak”, hanem azokra a listákra, amelyeken olyan jelöltek szerepelnek, akik a legtöbb biztosítékot nyújtják arra nézve, hogy nem fognak antiszemita politikát folytatni a parlament tribünjén.

A zsidó erőknél országszerte össze kell fogni, hogy a Zsidó Párt esélyei győzelme-
sek legyenek, mert bizonyos az, hogyha minden öntudatos zsidó leadja szavazatát a párt jelöltjeire, akkor a lista minden körülmények között győzni fog! Ennek jegyében indul meg a mi választási küzdelmünk.

Európa zsidóságának létét veszélyeztetik a fascista államok

New-York. Az Egyesült-Államok zsidósága rendkívüli kongresszusra gyűlt össze, amelynek megnyitót ülésén leszögezték tényként, hogy Európa ötmillió főnyi zsidóságának létét veszélyeztetik a parancsuralmi ál-

lamok. Felvetették azt a gondolatot, hogy a világ zsidósága demokratikus blokka tömörüljön, amely harcolni fog a folyton növekvő antiszemizmussal szemben.

Megkezdődött a Zsidó Párt választási propagandája

A Zsidó Párt megkezdte azt a hatalmas munkát, amelynek célja, hogy összefogja a zsidóság tömegeit az egész országban, hogy a választáson sikert arasson és ennek érdekében számos megyében letették a zsidó listákat, amelyek a legposztibilisabb zsidó vezérlelkek szerepelnek úgy helyi, mint országos viszonylatban.

Dejen már az elmúlt vasárnap nagy propaganda gyűlés volt, amelyen a központi kiküldöttek is résztvettek. A gyűlést dr. Lebovits Mór nyitotta meg lendülettel román nyelvű beszéddel. Utána Jámboer Ferenc tartott politikai expozét, megvilágította a jelenlegi helyzetet, amely szükségessé teszi a zsidóság önálló szervezkedését. Ezt követően dr. Weinberger Manó tartott jiddis nyelvben megkapóan érdekes beszédet. Kifejtette, hogy a zsidóság mindenképpen megteszi állampolgári kötelességét, ragaszkodik az országhoz és jogosan áll ki érdekei védelmére. Dr. Hermann Dezső elűi kiküldött beszél ezután, majd dr. Klein Miksa kér szót és bejelent, hogy bár ellenzéki fronton áll a párt jelenlegi vezetőségével szemben, viszont most feltétlenül a párt mellé kell állani és minden zsidóknak a párt listájára kell sza-

vaznia. Jámboer Ferenc választott dr. Klein szavaira és kiemelt dr. Klein-nak önzetlen szerepét a zsidó közéletben. Beszéltek még Neuman Jenő, dr. Schwimmer Antal, a garbói hitközség elnöke és Mátyás Adolf reteagi hitközségi elnök. Ezután megválasztották az 5 tagból álló elnöki tanácsot.

Dr. Fischer József, a Zsidó Párt tartományi elnöke táviratilag felkérte lapunk főszerkesztőjét, Wasserstrom Sándort, hogy vállalja a somes-megyei zsidópárti lista vezetését, amelyre lapunk főszerkesztője a napokban ad választ, mivel jelenleg a fővárosban tartózkodik.

Az albamegyei zsidóság is lelkes manifesztációt rendezett a Zsidó Klub helyiségében. A gyűlést dr. Halász László nyitotta meg, majd dr. Kasztner Rezső, a központi kiküldött tartott nagyszabású beszédet és megindokolta, hogy a Zsidó Párt miért indult önálló listával. A jelenlévők lelkesen csatlakoztak a Zsidó Párthoz, ígéretet tettek arra nézve, hogy dolgozni fognak a győzelemért. Az alba-juliai lista élére dr. Marton Ernő volt országgyűlési képviselőt jelölték.

Gondoljon egészségére!
Lássa el magát **SENLASLO** (Szt. László) fertőtlenítő toalettszappannal **DENTONAL** fogpasztával **ÜDÍT — Fehérit — Fehőtlenít!**

Budapest, Kertész-u. 27.
T. Weisz István
Rabbi